

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

PUBLIȚIUNE PENTRU CULTURA ELEVILOR

GRIGORIE
ALEXANDRESCU

ANTOLOGIE

BUCUREȘTI 1935

821.135.1-1

11-293

A 38

X

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

PUBLIKAȚIUNE PENTRU CULTURA ELEVILOR

CS

GRIGORIE
ALEXANDRESCU
ANTOLOGIE

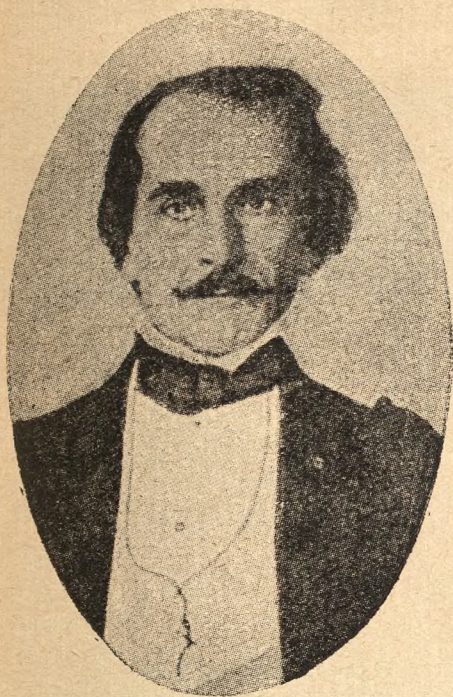
930109M

BUCUREȘTI 1935

Școala nr. 100
București

Ex. M. Alexander
E. J.

Grigorie Alexandrescu

Grigorie Alexandrescu s'a născut la Tirgoviște. Anul nașterii nu-i sigur. După afirmația lui I. Ghica, ar fi 1812; după înștiințarea de moarte, ar fi 1810. Cercetătorul vieții lui, Bogdan-Duică, înclină pentru anul 1814.

Asupra copilăriei, asemenea nu se știe nimic precis. Din ceea ce a scris poetul, se vede limpede că el avea o dragoste caldă pentru părinții săi, a căror moarte timpurie l-a lăsat cu sufletul adânc îndurerat. De asemenea nu se cunosc împrejurările și data când a părăsit Tirgoviștea și a venit la București. Probabil prin 1830.

La București a locuit, la început, la unchiul său, părintele Ieremia, la Mitropolie. Cărțile bibliotecii Mitropoliei, vrăsuite prin podul casei unde locuia, i-au servit la continuarea studiilor pe care le va fi început încă din Tirgoviște. Căci numai așa se explică temeinicia cunoștințelor și măiestria cu care știa să recite versuri franțuzești, curînd de tot, pe la 1831, anul în care I. Ghica l-a întîlnit pe Alexandrescu, la școala lui Vaillant.

Alexandrescu era sfios și modest. Așa l-a văzut I. Ghica și așa a rămas toată viața. El s'a mulțumit cu puțin. N'a înaintat spre cuceriri materiale, nici atunci cînd norocul pare a-i fi suris.

În scrisoarea sa despre Alexandrescu, I. Ghica se exprimă așa: „Se ivise pe banca din fund, lingă perele, un tînăr — parcă-l văd! — înfășurat într'un surtuc cafeniu, oacheș, foarte oacheș, părul negru, sprîncenele groase îmbinate, ochii căpriei și scînteietori; mustața îi mișea pe buză... La sfîrșitul clasei, noi ieșeam grămadă și zgomotoși, pe cînd el se stre-

cura binîşor și își lua drumul singur spre casă. Aceasta era tînărul Grigorie Alexandrescu.”

Din această izolare l-a scos o întîmplare. „Odată Vaillant, după ce ne ia d'arîndul să-i recităm epistola lui Boileau către Molière... și cei vechi ne încurcăm toți..., se îndreptează către noul venit... Tînărul se roșește, clipește de două-trei ori din ochi, începe a recita și o duce pînă la sfîrșit, fără cea mai mică ezitațiune, fără înginare și fără o singură greșală, indicînd cu preciziune punctuațiunea și trecînd peste rimă fără a o căuta... Ceilalți ne uitam unul la altul, exprimînd mirare, admirațiune sau gelozie...” (vezi: Scrisorile lui I. Ghica către Alexandri, publicate în Biblioteca Școlară, Numărul 10, pag. 77 și urm.).

De aici înainte singuraticul și sfiosul Alexandrescu devine prietenul lui Ion Ghica. Tatăl acestuia, apreciînd valoarea noului prieten al fiului său, îi face loc în casa sa, care era un loc de întîlnire a spiritelor de elită. Aici a cunoscut Alexandrescu pe Iancu Văcărescu și Eliade. Odată I. Văcărescu, încîntat de felul cum Alexandrescu memorizase și îi recitase versuri din poeziile sale, l-a sărutat și i-a zis, profetic: „băiete, tu o să fii un poet mare”.

Eliade, simțind și el valoarea și sărăcia tînărului, l-a invitat să locuiască la dînsul. Aici Alexandrescu a fost tratat cu toată grija părintească: adăpost, hrană, îngrijiri în vreme de boală și îndrumări literare. Eliade i-a tipărit chiar primele lucrări poetice.

I. Ghica ne spune că „mai tîrziu s'a mutat la maiorul Cîmpineanu”. În casa acestuia se întîlnea cu ofițerii romîni dintr'un regiment cu Cîmpineanu și cu mai mulți tineri de pe atunci „care petreceau citind istorii militare”. Desigur că numai în urma contactului cu acești tineri ofițeri s'a trezit în sufletul lui Alexandrescu dorința de-a intra în armată. Cererea i-a fost admisă și-l găsim ca iunker atașat la djurstvă. Intr'o zi, șeful să nemulțumit de caligrafia noului iunker l-a trimis la graniță la Focșani, dîndu-i incredințări cu totul neînsemnate. Șederea la Focșani i-a fost scurtă. Mediul în care ajunsese, orașul cu împrejurimile lui, dar mai ales oamenii cu care avea de lucru l-au determinat să-și dea demisia din această slujbă, deși fusese înălțat la rangul de sublocotenent.

În Epistola adresată lui I. Cîmpineanu (v. Epistolă D. I. C., p. 73), Alexandrescu descrie peisajul trist,

fără văi și fără păduri al punctului de vamă, care-i mohora sufletul.

Alt, ori încotro'ntorci ochii și ori încotro privești,
Nimic nu se mai arată, deșărtul îl întilnești.
Se preumblă peste cîmpuri milioane de țințari,
Care, după răutate, seamănă a oameni mari;
Mușcă cît îi iartă gura și cu cîte au puteri,
Prin cîntări mă desfătează, parc'ar fi paracliseri...

Intors la București, prin 1837, a fost din nou oaspele tatălui lui Ion Ghica, la care a șezut mai mulți ani. De acum începe Alexandrescu să intre în epoca de maturitate. Viața i se oferă mai liniștită și mai lipsită de griji: talentul i se prețuește, activitatea lui devine mai bogată. La 1838 apare al doilea volum de poezii. (Intitul apăruse la 1832, cuprinzînd cîteva elegii și cîteva fabule.) În această vreme și în casa tatălui lui I. Ghica a scris cele mai multe din meditațiile sale, epistola către Voltaire și cele mai bune fabule ale sale: Toporul și pădurea, Cîinele și cățelul, Boul și vițelul, Lupul moralist, Vulpea liberală, Lebăda și puii corbului. În anul 1840 se urzise un complot pentru răsturnarea lui Alexandru Ghica; atunci poetul scrisese poezia Anul 1840, publicată în Dacia Literară din lunile Mai-Iunie 1840. Pe contemporani îi va fi izbit mai mult caracterul revoluționar al poeziei decît umanitarismul ei generos. Se prea poate deci ca această poezie, alături de fabula Lebăda și puii corbului, în care se face o aluzie directă la politica de pe atunci a Rusiei, să fi fost o pricină a arestării poetului. De altfel „așa era p'atunci; o vorbă rea la palat, o simplă bănuială a consulului te ducea nejudecat și deadreptul la pușcărie, sau cel puțin la vre-o mănăstire, fără a fi se permite să vezi altă figură amică decît a pázitorului” (Ion Ghica: Amintiri despre Grig. Alexandrescu).

Nicolae Bălcescu fusese și el închis în aceeași vreme „pentru că spusese unor sergenți din regimentul său că Mircea, Mihai și Ștefan fusese niște domni viteji” (I. Ghica: Scrisori, Gr. Alexandrescu. Bibl. Școlară No. 10, p. 83). Poliția, după ce a citit trei luni toate hîrtiile lui Alexandrescu, l-a liberat, gă-sindu-l nevinovat. Poetul s'a mutat iarăși la tatăl lui Ion Ghica, unde a șezut pînă la 1844. În vremea aceasta Ion Ghica era profesor la Academia din Iași și, în vara anului 1842, profitînd de vacanță, veni

spirit creștinesc. Cel ce credea în existența unei ființe vii spirituale, superioare, raționale, atotputernice, atotfăcătoare, atotștiutoare, preadrepte, dar și preablinde, care pedepsește, dar și iartă, care mîngîie și fortifică, — nu putea să se lase tirit pînă la ultimele consecințe de decepțiile pe care i le-a oferit viața. De aceea poetul ni se prezintă și cu simțiri de perfect creștin moral, de devotat al cerului, un doritor de perfecțiune morală, un pelerin ce bate drumul ce duce spre Domnul. Rugăciunea lui Alexandrescu este un minunat rod crescut în taina cugetării și simțirii religioase. Candelă cu blinda icoană a Mintuitorului face parte din aceeași lume a simțirii intime care se mărturisește liric și precizează caracterul și mai creștin al religiozității poetului. Dar poezia lirică a lui Alexandrescu se nuanțează mult prin elementul pe care-l cuprind cele două cicluri de poezii erotice: ciclul Elizei și ciclul Emiliei.

Cea dintîi pagină a lirismului său erotic, Eliza, ca și celelalte închinată tot Elizei: Așteptarea, Inima mea e tristă, Barca, constituie un senin roman de dragoste, care dă poetului prilejul unei schimbări la față. Poetul pare a-și făuri chiar un ideal al fericirii...

Ciclul Emiliei se prezintă mai vișoros. Iubirea rugătoare a poetului (Mîngîierea) se schimbă în pasiune, voluntară (Prieteșugul și Amorul Emiliei), — revoltată (Cînd dar o să guști pacea...).

Astfel scaldîndu-și sufletul, la început în durere, mai apoi în credință, și făcînd loc iubirii intime, poetul se gătește pentru întîmpinarea anului 1840. Anul 1840 ne arată un Alexandrescu care se leapădă de orice grijă personală, care se simte o parte neînsemnată a universului dinaintea căruia ființa proprie dispare; poetul devine interpretul aspirațiilor altora, ale unei epoci ce spera o prefacere socială adîncă și înnoitoare. Această prefacere socială Alexandrescu o chiamă, o așteaptă, o caută cu tot entuziasmul său și se încrede nobil în puterea ei. Talent raționalist însă, sufletul său dispus spre reflexiuni constante i-aruncă în aripi îndoiala... Dar dacă așteptarea va fi o zădărnice...?! dacă speranțele vor fi înșelate...? Puterea încrederii e atît de mare că poetul nu poate să-și închipue o completă amăgire. Și totuși, dacă se va întîmpla ca binele să sosească pe seama tuturor și numai pe seama lui nu, el, vechiul altruist al Cădelei, va fi fericit, va rîde de du-

rerea sa și va disprețui-o, sufletul lui trăind de acum din reflexul bucuriei altora. Este, în acest sentiment al nimicirii personale în fața totului social și de dragul acestui tot, o mărturie de rară generozitate, de impunător altruism, căruia Alexandrescu îi dă o expresie unică în literatura română.

Prin acest conținut poezia lirică a lui Alexandrescu se îmbogățește, se amplifică și, am îndrăzni să zicem, se innobilează.

Anul 1842 îi împospătează inspirația. În vara acestui an, Alexandrescu face o excursie cu I. Ghica la mănăstirile de peste Olt. Rodul acestei excursii e depozitat pe lângă Memorialul de călătorie și în trei din cele mai frumoase poezii patriotice ale lui: Umbra lui Mircea la Cozia, Răsăritul lunii la Tismana și Mormintele la Drăgășani, toate scrise în anul 1842. Firul inspirației patriotice îl găsim urzit de mult în lirica lui Alexandrescu, de pe când scria Adio la Tîrgoviște, în anii de tinerețe elegiacă. Acum poetul se găsește în vîrsta maturității sale poetice. Vigoarea sentimentului, susținută de apariția măreței umbre a lui Mircea, se concretizează în versuri largi, parcă anume făurite pentru ca să cuprindă amploarea altor simțiri... Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate...

Alexandrescu este deci și un cîntăreț al trecutului istoric, al eroilor și al strămoșilor care odată erau însuflețiți de „două nobile instincte”: „un'a cerului credință, alt'a patriei iubire”! El îi slăvește și se închină lor. Le preamărește faptele, nu numai din dragostea de a le preamări, ci ca să le dea ca exemplu de ideal, prilejuri de îndemn sfînt, celor ce le vor citi. Vorbînd chiar despre poeziile sale cu subiect istoric, Alexandrescu își mărturisește intențiile și precizează simțirile ce le-a avut: „...eu sînt din numărul acelora care cred că poezia, pe lângă neapărată condiție de a plăcea, condiție a existenței sale, este datorare să exprime trebuințele societății și să deștepte simțiminte frumoase și nobile, care înalță sufletul prin idei morale și divine pînă în viitorul nemărginit și în anii cei veșnici” (Grig. Alexandrescu în prefața ediției din 1847).

Poetul propaga epocii sale, și în chipul acesta liric, idealul politic și etic care-l călăuzea, pe care-l va exprima însă mai amănunțit, mai adecvat situațiilor, prin fabulă, genul în care poetul s'a mărturisit mai mult.

Imitînd și urmînd pe alții, pe Florian și La Fontaine, creînd în același timp însuși, Alexandrescu găsește în fabulă terenul unei largi expresii: politice-patriotice și morale.

Una din cele mai cunoscute fabule ale sale, Lebăda și puii corbului, zugrăvește situația Romînilor ademeniți cu vorbe dulci de Rusia, cărora lebăda (= poetul) le dă sfaturi înțelepte. Privighetoarea în colivie vrea să înfățișeze neastîmpărul Munteniei de a se vedea liberată odată de sub călcîiul stăpînitorilor streini — și'n nerăbdarea ei nu-și pregătește bine prilejul scăpării. Vulpoiul predicator și Vulpea liberală privesc politica internă a țării. Se concretizează șiretenia declamatorie a conducătorilor care prin abilități verbale știu să-și supună mulțimile naive și credule, în vreme ce ei profită de bunul pămîntului. Toate acestea se pot petrece ușor în vremea Elefantului-Vodă, cînd dreptatea se dă numai celor mari și tari. Lupul moralist e o icoană veridică a cîrmuitorilor blînzi și drepți la vorbă, dar cu atît mai porniți pe despuieri; Cîinele și Cățelul este povestea permanentă a demagogului care propovăduiește egalitatea, dar numai cu cei mai mari decît el.

Din politică-patriotică fabula lui Alexandrescu devine morală, în cel mai înalt sens al cuvîntului. Boul și vițelul înfățișează prostia parvenitului ridicat la loc de cinste; Vulpea, calul și lupul prezintă prostia înșelată de cel dintîi șiret; Cîinele izgonit e intruparea lingușirii față de puternicii zilei; Șoarecele și pisica reprezintă ipocrizia.

Toporul și pădurea, într'un sens oarecare, este și morală și politică. Morala ei, învățătură permanentă pentru toți și de pretutîndeni, devine politică în momentul ce poate fi îndreptată împotriva „cozilor de topor”, uneltele Rusiei, care aduceau pe vremea aceea cele mai multe rele țării.

Așa simțea și așa înțelegea Alexandrescu să imprime vremii sale un ideal. Sub forma lirismului curat și sub forma fabulei povestitoare mărturisea idealuri, lăsa să se strecoare concluzii pentru pregătirea cărora întrebuița, prea adeseori, forma satirei sau forma intimă a epistolei. Satira duhului meu e o aspră judecare a mediului social care nu poate suporta seriozitatea unui spirit ales.

Cîteva din epistole pot fi socotite drept confesiuni desprinse din cadrul unei autobiografii. În

epistola către I. Văcărescu poetul ne înfățișează clătinările proprii pe drumurile inspirației și ale creațiunii sale literare. In epistola către Voinescul II el discută efectul literaturii asupra societății. Pătruns de valoarea dogmelor creștinești, de valoarea lor în sine, cât și de valoarea lor practică, în epistola către Voltaire i-aduce acestuia învinuiri, pentru că prin necredința și prin învățăturile lui a surpat temelii creștinismului.

Studiindu-i opera, vedem deci un Alexandrescu cu o concepție și cu o atitudine față de viață. Intelectualismul poetului imprimă operei sale — oricât de variată ar fi ea — un fel comun și statornic de-a vedea și de a interpreta lucrurile... Viața are un rost, pentru că există o ființă superioară care-i poartă de grijă; interesul personal trebuie supus interesului general; viața trebuie să se conducă după principii etice...

În cadrul acestei concepții se zbate simțirea sa bogată și variată; pentru exteriorizarea ei ia forme tot așa de variate, uneori grave și dureroase, alteori senine și glumețe, alteori satirice și biciuitoare.

Generația veche a admirat și a iubit scrierile lui Alexandrescu. Atunci cînd se produceau, ele erau așteptate și uneori temute. O vreme se lăsase asupra lor uitarea. Timpul le-a scos din nou la iveală, fluturînd înaintea cercetătorilor comoara lor.

Ceea ce s'ar putea obiecta lui Alexandrescu este, uneori, insuficiența expresiei, care nu dă destulă mlădiere ideii; alteori, o stingăcie a versului, din punctul de vedere al măsurii, al ritmului și al muzicalității, — ceea ce dă impresia de prozaism. Sînt greșeli de formă, care judecate în lumina vremii în care s'au produs, cînd limba romînească se trudea să făurească forma versului cult, nu pot întuneca de loc admirația, și a celor ce citesc azi poezia lui Grigorie Alexandrescu, nu numai a celor de demult.

Prietenul și biograful poetului, I. Ghica, cel ce a avut prilejul să-l cunoască mai bine decît oricine, scriindu-i lui Alecsandri, își încheia așa amintirile sale despre Grigorie Alexandrescu:

„A zice de dînsul că a fost poet de un talent superior nu este destul. El a fost un suflet mare și nobil, o inimă curată și generoasă, vesel și glumeț; îi plăcea societatea aleasă; și, dacă cîteodată căuta singurătatea, era mai mult ca o alinare la amărăciunile vieții, de aceea și scrierile lui dintr'acele mo-

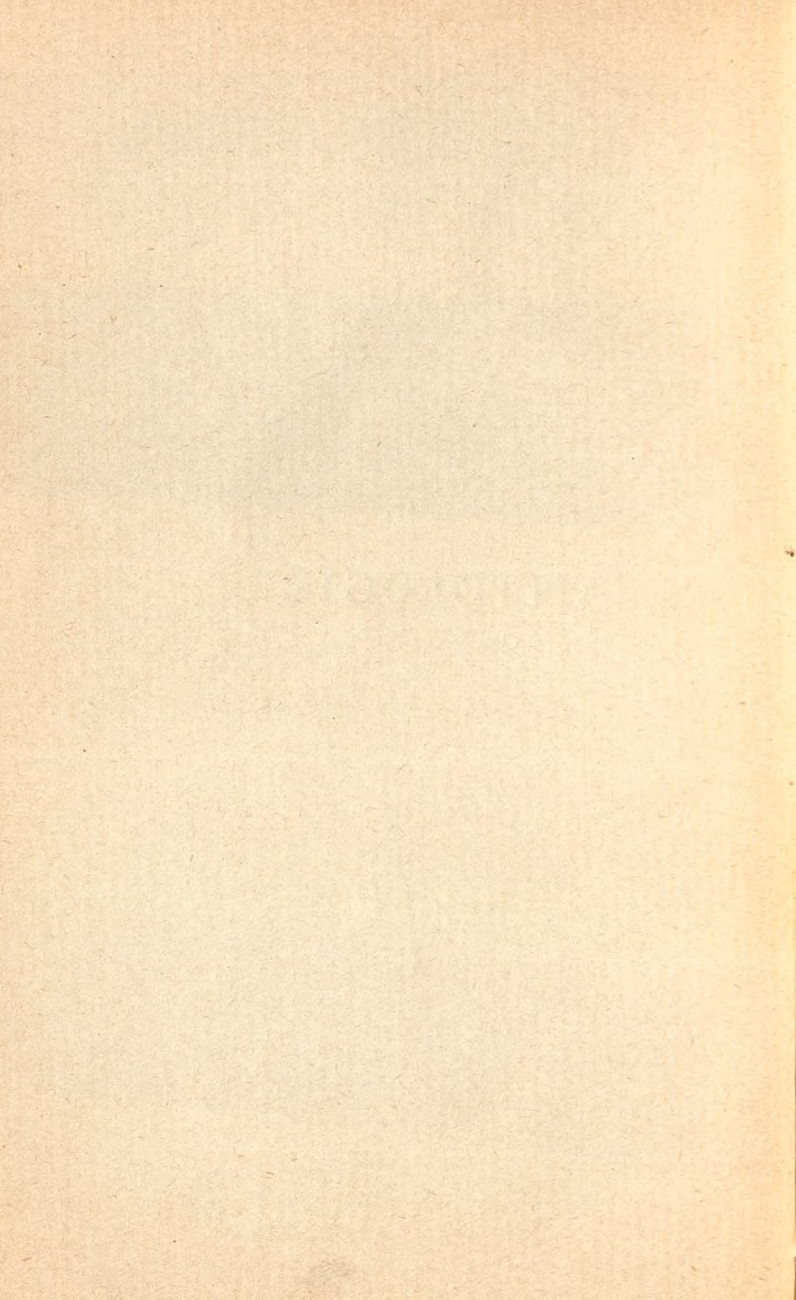
mente respiră o stare de întristare melancolică a sufletului său.

Era de școala aceea care consideră darul poeziei ca un depozit sacru, pe care omul înzestrat de sus este dator să-l păstreze curat, neatins de patimele și slăbiciunile omenești, așa că el privea de sus, în liniște senină, splendoarea adevărului și frumosului, care luminează binele și lovește viciul și nemernicia; în mîndra și majestoasa sa indignațiune, condeiul său stigmatiza înjosirea, cinismul și lipsa de probitate, precum o vedem în unele din poeziile sale.

Viața lui a fost o viață de luptă și de martir; a luptat pe față, cu curaj, la lumina mare, pentru libertate în contra despotismului, pentru dreptate în contra abuzului și năpăstuirii, păstrînd totdeauna căldura și devotamentul tinereții. A luptat fără altă ambițiune decît aceea de a fi folositor țării sale. Condeiul său original și plin de spirit și de grație nu s'a inspirat decît de pulsațiunile mari și patriotice ale sufletului său.

Generația veche a admirat cu iubire scrierile lui Alexandrescu. Le-a avut ca un catechism de virtute și de patriotism, și mulți poate că au pășit pe calea cea dreaptă de teamă să nu-și recunoască abaterile în vre-o satiră sau vre-o fabulă d'ale lui Alexandrescu. Tinerilor romîni ai generațiunii care se ridică le zic: Fiți patrioți și modești ca Alexandrescu, și cînd voiți să știți cum se glorifică șaptele cele mari, citiți Odele și Elegiile lui; cînd voiți să știți cum se rîde de ambițioșii de rînd și cum se biciuește viciul, citiți Satirele și Fabulele lui Alexandrescu. Dotat cu un talent mare, el și-a iubit țara, s'a respectat pe sine și a lăsat în memoria noastră operele spiritului și ale inimii sale." (Ion Ghica: Amintiri despre Gr. Alexandrescu, în Biblioteca Școlară, p. 89—90.)

ANTOLOGIE

A n u l 1 8 4 0

Să stăpînim durerea care pe om supune;
Să aşteptăm în pace al soartei ajutor;
Căci cine ştie oare, şi cine îmi va spune
Ce-o să aducă ziua şi anul viitor?

Miine, pomine, poate, soarele fericirii
Se va arăta vesel pe orizon senin:
Binele ades vine pe urmele mîhnirii
Şi o zîmbire dulce dup' un amar suspin.

Aşa zice tot omul ce 'n viitor trăeşte,
Aşa zicea odată copilăria mea;
Şi un an vine, trece, ş'alt an îl moşteneşte
Şi ce nădejdi dă unul, acelălalt le ia.

Puţine-aş vrea iubite, din zilele-mi pierdute,
Zile ce 'n vecinicie-şi iau repede le zbor;
Puţine suvenire din ele am plăcute:
A fost numai 'n durere varietatea lor!

Dar pe tine, an tînăr, te văz cu mulţămire.
Pe tine te doreşte tot neamul omenesc!
Şi eu sînt mică parte din trista omenire,
Şi eu a ta sosire cu lumea o slăvesc!

Cînd se născu copilul ce s'aştepta să vie,
Ca să ridice iarăşi pe omul cel căzut,
Un bătrîn îl luă 'n braţe, strigînd cu bucurie:
„Sloboade-mă, stăpîne, fiind că l-am văzut”.

Astfel dreptii ar zice, de ar vedea 'mplinite
 Cite într'al tău nume ne sînt făgăduite.
 O, an, prezis atîta, măreț reformator !
 Incepi, prefă, răstoarnă și îmbunătățează,
 Arată semn acelor ce nu voesc să crează;
 Ado, fără zăbavă, o turmă ș'un păstor.

A lumii temelie se mișcă, se clătește,
 Vechile-i instituții se șterg, s'au ruginit;
 Un duh fierbe în lume, și omul ce gîndește
 Aleargă către tine, căci vremea a sosit!

Ici, umbre de noroade le vezi ocîrmuite
 De umbra unor pravili călcate, siluite
 De alte mai mici umbre, neînsemnați pitici.
 Oricare simțiminte înalte, generoase
 Ne par ca niște basme de povestit frumoase,
 Și tot entuziasmul izvor de idei mici.

Politica adîncă stă în fanfaronadă.
 Și știința vieții în eroism cumplit;
 D'a omului mărire nimic nu dă dovadă,
 Și numai despotismul e bine întărit.

An nou! Aștept minunea-ți ca o cerească lege.
 Dacă însă păstorul ce tu ni l-ai alege
 Va fi tot ca păstorii de care-avem destui,
 Atunci... lasă în starea-i bătrîna tiranie.
 La darurile tale eu nu simț bucurie,
 De 'mbunătățiri rele cit vrei sîntem sătui.

Ce bine va aduce o astfel de schimbare?
 Și ce mai rău ar face o stea, un comet mare,
 Care să arză globul ș'ai lui locuitori!
 Ce pasă bieteii turme, în veci nenorocită,
 Să știe de ce mîină va fi măcelărită,
 Și dacă are unul sau mulți apăsători?

Eu nu îți cei în parte nimica pentru mine:
 Soarta-mi cu a mulțimii aș vrea să o unesc;
 Dacă numai asupra-mi nu poți s'aduci vr'un bine,
 Eu rîz d'a mea durere și o desprețuesc.

După suferiri multe inima se 'mpietrește;
Lanțul ce 'n veci ne-apasă uităm cît e de greu;
Răul se face fire, simțirea amorțește,
Și trăesc în durere ca 'n elementul meu.

Dar aş vrea să văz ziua pămîntului vestită,
Să respir un aer mai liber, mai curat;
Să pierz ideea tristă de veacuri întărită
Că lumea moștenire despoșilor s'a dat!

Atunci dac' a mea frunte palidă, obosită,
Dacă a mea privire s'o 'ntoarce spre mormînt,
Dac'a vieții-mi triste făclie osîndită
S'o 'ntuneca, s'ar stinge d'al patimilor vînt,

Pe aripele morții celei mîntuitoare,
Voi părăsi locașul unde-am nădejduit;
Voi lăsa fericirea aceluia ce-o are,
Și a mea suvenire acelor ce-am iubit.

Umbra lui Mircea

La Cozia

Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate;
Către țărmul din protivă se întind, se prelungesc.
Ș'ale valurilor mîndre generații spumegate
Zidul vechi al mănăstirii în cadență îl izbesc.

Dintr'o peșteră, din ripă, noaptea iese, mă'mpresoară;
De pe muche, de pe stîncă, chipuri negre se cobor;
Mușchiul zidului se mișcă... p'între iarbă se strecoară
O suflare, care trece ca prin vine un fior.

Este ora nălucirii: un mormînt se dezvelește,
O fantomă 'ncoronată din el iese... o zăresc...
Iese... vine către țărmuri... stă... în preajma ei privește...
Rîul înapoi se trage... munții vîrful își clătesc.

Ascultați!... marea fantomă face semn... dă o poruncă...
Oștiri, taberi fără număr împrejuru-i înviez...
Glasul ei se'ntinde, crește, repetat din stîncă 'n stîncă,
Transilvania-l aude, Ungurii se înarmez.

Oltule, care-ai fost martur vitejiilor trecute
Și puternici legioane p'a ta margine-ai privit,
Virtuți mari, fapte cumplite, îți sînt ție cunoscute,
Cine oare poat' să fie omul care te-a 'ngrozit ?

Este el, cum îl arată sabia lui și armura, ¹⁾
 Cavaler de ai credinței, sau al Tibrului stăpîn,
 Traian, gloria Romei ce se luptă cu Natura ? ²⁾
 Uriaș e al Daciei, sau e Mircea cel bătrîn ?

Mircea ! îmi răspunde dealul ; Mircea ! Oltul repetează.
 Acest sunet, acest nume valurile-l priimesc,
 Unul altuia îl spune ; Dunărea se 'nștiințează,
 Și-ale ei spumate unde către mare îl pornesc.

Sărutare, umbră veche ! priimește 'nchinăciune
 De la fii ai Romîniei, care tu o ai cinstit.
 Noi venim mirarea noastră la mormîntu-ți a depune ;
 Veacurile ce 'nghit neamuri al tău nume l-au hrăpit.

Rivna-ți fu neobosită, îndelung'a ta silință ;
 Pînă l'adînci bătrînețe pe Romîni îmbărbătași ;
 Însă, vai ! n'a iertat soarta să 'ncununi a ta dorință,
 Și-al tău nume moștenire libertății să îl lași.

Dar cu slabele-ți mijloace faptele-ți sînt de mirare :
 Pricina, nu rezultatul, laude și-a cîștigat ;
 Întreprinderea-ți fu dreaptă, a fost nobilă și mare ;
 De aceea al tău nume va fi scump și nepătat.

În acel locaș de piatră, drum ce duce la vecie,
 Unde tu te gîndești, poate, la norodul ce-ai iubit,
 Cîtă ai simțit plăcere cînd a lui Mihai soție ³⁾
 A venit să-ți povestească fapte ce l-au strălucit !

Noi citim luptele voastre, cum privim vechea armură
 Ce un uriaș odată în războaie a purtat ;
 Greutatea ei ne-apasă, trece slaba-ne măsură,
 Ne 'ndoim dac'așa oameni întru adevăr au stat.

. . . . .

1) În biserica de la Cozia, Mircea este zugrăvit în costum de cruciat.

2) Pe malul drept al Oltului, se vede drumul făcut de Traian.

3) Doamna Florica, soția lui Mihai, este îngropată în același mormînt cu Mircea, după cum arată inscripția de pe piatră.

Au trecut timpii aceia, timpii de fapte strălucite,
 Însă triste și amare; legi, năravuri se 'ndulcesc;
 Prin științe și prin arte națiile înfrățite
 În gândire și în pace drumul gloriei găesc.

Căci războiul e bici groaznic, care moartea îl iubește,
 Și ai lui sîngerăți dafini națiile îi plătesc;
 E a cerului urgie, este foc care topește
 Crîngurile înflorite, păduri care îl hrănesc.

. . . . .

Dar a nopții neagră mantă peste dealuri se lățește,
 La apus se adun norii, se întind ca un veșmînt;
 Peste unde și 'n tărie întunerecul domnește:
 Tot e groază și tăcere... umbra intră în mormînt.

Lumea e în așteptare... turnurile cele 'nalte
 Ca fantome de mari secolii pe eroii lor jelesc;
 Și-ale valurilor mîndre generații spumegate
 Zidul vechi al mănăstirii în cadență îl izbesc.

Răsăritul lunii

La Tismana

Decit în frumoasa noapte cînd plăpînda-i lină rază
A copilei dulce frunte cu vii umbre colora,
O privești c'aceea ochii-mi n'au putut să vază,
Lun' așa încîntătoare n'am avut a admira.

Și întii, ca o steluță, ca făclie depărtată,
Ce drumetul o aprinde în pustiuri rătăcind,
In a brazilor desime, în pădurea 'ntunecată,
P'între frunzele clătite, am zărit-o licurind.

Apoi tainicele-i raze, dînd pieziș pre o zidire,
Ce pe muche se ridică, locaș trist nelocuit,
Mingie a ei ruină cu o palidă zîmbire
Ca un vis ce se strecoară într'un suflet pustiit.

Apoi, glob rubinos, nopții dînd mișcare și viață,
Se 'nălță și, dimprejuru-i dese umbre depărtînd,
P'ale stejarilor vîrfuri, piramide de verdeață,
Se opri; apoi, privirea-i peste lume aruncînd,
Lumină adînci prăpastii, mănăstirea învechită,
Feodală cetățue, ce de turnuri ocolită,
Ce de lună colorată și privită de departe,
Părea unul din acele Osianice palate
Unde geniuri, fantome cu urgie se izbesc;
Și pustiul fără margini, și cărarea rătăcită,
Stîncă, peșteră adîncă, în vechime locuită
De al muntelui sînt pusnic, ce sărmanii îl iubesc.

Erau dulci acele ore de estaz și de gîndire;
 Șoaptele, adînci murmure ce iau viață în pustii,
 A mormintelor tăcere ce domnea în mănăstire,
 Loc de zgomot altă dată, de politici vijelii.

Noaptea, totul astei scene colosală da mărire,
 Două nobile instincte cu putere deștepta:
 Unu-a cerului credință, altu-a patriei iubire,
 Ce odată 'n aste locuri pe strămoși îi însufla.

Munții noștri-au fost adesea scump azil de libertate,
 Și din virful lor Romîniei, torent iute, furios,
 S'aruncau: mulțimi barbare pentru pradă adunate,
 Lei, sosind, erau la fugă ca un cerb rănit, fricos.

. . . . .

Cu trufie riga ungar către țară 'naintează:¹⁾
 Sînt plini munții de oștire, sună zalele de fier;
 Pintenii lucesc; la lună săbiile scînteiază;
 Basarab închee pacea cum vrăjmașii lui o cer.²⁾

Dar Romîniei nu vor pacea, nu vor trista umilință
 Ce asupra-le aduce un necinstitor tractat;
 Ura lor e ne'mpăcată; în a lor crudă dorință
 Coprind munții, închid drumul Ungurului spăimîntat.

Astfel e atunci omorul, cît ostașul încetează
 Oboșit, și riga singur cu pușini scapă fugînd;
 Strălucitele-i veșminte le aruncă el de groază,
 Plînge și în a sa țară se întoarce blestemînd.

Niciodată astă lună ce înoată în tărie,
 Ca fanal purtat de valuri pe a mărilor cîmpie,
 Mai mult număr de cadavre de atunci n'a luminat.
 Niciodată mîndrul vultur ce 'n văzduh se cumpănește,
 Acel domn al atmosferei ce un veac întreg trăește,
 De o prad' așa bogată încă nu s'a 'ndestulat.

1) Carol I, regele Ungariei, la anul 1330.

2) Ion Basarab.

Se găsesc ș'acum pe rîpe bucăți de armuri
zdrobite ;

Am văzut înșine pinteni de rugină putreziți,
Și p'al războiului munte monstruoasele morminte,
Unde șefii ungurimii zac cu toții grămădiți.

Dar Romîni, fii ai celor ce'n vechime se luptară,
Cu sudori adăp pămîntul, cîștig hrana în dureri;
Sînt plugari; și alte nume, oameni noi se înălțară,
Oameni ne'nsemnați și mîndri de vechimea lor de ieri.

Streini prinți ce ne-apăsară au dat lor drept mîngîiere
Averi, cinsti, care odată se 'mpărțeau drept răsplătiri;
Monopol fac azi de drepturi; în a lor scurtă vedere
Propășirii neînvinse pun ei dese 'mprotiviri.

Nu-i așa legea naturii, nu-i așa a țării lege;
Ca tot ce nu e la locu-i, va cădea trufia lor.
Al sudorilor streine rod ei nu-l vor mai culege;
Va fi mare tot Romînul țării lui folositor...

Cugetări adînc ascunse, idei drepte și înalte,
Ce în inimile-alese ura lor le apăsa,
Vor vedea lumina zilei; și în formă de mari fapte,
Subt privirea prevedinței, lumii se vor arăta.

O impresie

Dedicată oștirii romine.

22 Aprilie 1846

Puțini erau la număr ostașii Romîniei,
Dar cînd ale lor cete pe luciul cîmpiei
Semeț înaintară cu pas răsunător ;
Din sulite, din coifuri, din armele albite,
Cînd soarele în unde, în raze aurite
Lumina își răsfrînse pe steagul tricolor ;

Cînd caii, repezi, ageri, cu coame răsfirate,
Cu nările aprinse, cu gurile spumate,
Mușcînd de neastîmpăr zăbala ce-i ținea,
Izbînd subt ei pămîntul și răsufliînd omorul,
La sunete de luptă pe cîmp își luau zborul,
Ca vulturi ce în aer o pradă ar vedea ;

Și cînd auzii glasul aramei tunătoare,
Și cînd văzui silitra de fulger purtătoare,
Cîmpia, atmosfera de fum întunecînd,
Iar p'între fum, p'în ceață, egretele-albicioase
Mișcîndu-se departe, ca umbre fioroase
Ce ies din întunec o crimă-ameriînd ;

Electrică scîntee simții... și bucuria,
Din inimă pe chipu-mi suită ca mînia,
Pe fruntea-mi se aprinse, în ochii-mi străluci ;
Subt pasurile mele simții arzînd pămîntul,
Și vechea strălucire, cu zgomotul, cu vîntul,
Iluzii-mi bogate cu fală se ivi.

A! unde e acuma puternica mărire
Din vremea cind a țării eroică oștire
In lupte uriașe Buzeștii comanda;
Cînd vulturul Daciei cu fruntea 'ncoronată,
Și duhul răzbunării cu manta-i sîngerată
Da semnul biruinței și calea ne-arăta!

Călugărenii încă păstrează pomenirea
Vitejilor ce 'n valea-i aflară nemurirea,
Al faptelor de cinste preț vecinic, meritat;
Iar praful ce acolo de vînturi viscoloase
In aer se ridică e pulbere de oase
Ce tabere dușmane în treacăt au lăsat.

.....
.....
Spun că în urma luptei, în Asia bogată,
Daca Maometanii vedeau cîte odată
Un armăsar ce 'n preajmă-i căta el sforăind,
Coprinși d'adîncă spaimă ziceau cu 'nfiorare
Că el a văzut umbra acea îngrozitoare
A lui Mihai Viteazul asupra-le viind.

.....
.....
Așa erau odată Romîinii, dar unirea
Ce le hrănea corajul, ce le 'nsufla mărirea
Cu vechea simplitate din inimi a lipsit,
A patriei iubire, obiect de ironie
In veci este pe buza acelui care știe
Cu numele-i să tragă norodul amăgit.

Așa în proaste capiști, care treceau de sfinte,
Al idolilor preot cu magice cuvinte
Mulțimii adunate oracole 'mpărțea:
Oracole viclene, de interes dictate,
De înțeles lipsite, de patimi esplicate,
Și 'n care neștiința neîncetat credea.

Dar tot se află încă virtuți, și viitorul
In ele se încrede, așteaptă ajutorul
Ce îl aduc la nații bărbați mîntuitori;
Insuși Domnul naturii zisese altă dată
Că pentr'un drept el iartă Gomora vinovată:
Dreptatea și virtutea în ceruri sînt surori.

Iar voi, războinici tineri, drage batalioane,
Fiice ale acelor vestite legioane,
Care între popoare un nume ne-au lăsat;
Voi, căror acest nume a dat el în păstrare,
Cu cinste veți răspunde l'a patriei chemare
Cînd vechiul nostru sînge nu poate fi schimbat.

Rugăciunea

Al totului părinte, tu a cărui voință,
La lumi ne'nființate ai dăruit ființă,
Stăpîne creator!
Putere fără margini, izvor de vecinicie,
Al căruia sînt nume pămîntul nu îl știe,
Nici omul muritor!

Daca la cer s'aude glasul făpturii tale,
Fă ca întotd'auna pe a virtuții cale
Să merg nestrămutat.
Cînd soarta mă apasă, cum și cînd îmi zimbește,
Cînd veselă m'ajută, cînd aspră mă gonește,
Să poci fi neschimbat.

Mindria 'n fericire să nu mă stăpînească,
Mihnirea în restriște să nu mă umilească,
Dreptatea să o știu.
Conștiința să-mi fie cereasca ta povață,
Prin ea tu mă 'ndreptează, și cînd greșesc mă 'nvață
Cum trebuie să fiu.

Fă să doresc de obște al omenirii bine,
Să mă cunosc pe însumi, și p'altul decît tine
Să nu am Dumnezeu.
La oameni adevărul să-l spui fără sfială,
De cel ce rău îmi face, de cela ce mă 'nșală
Să nu îmi răzbun eu.

Și fă ca totd'auna al meu suflet să vadă
Lumina așteptată, a nemuririi rază,
Dincolo de mormînt,
Acolo unde viața cea vecinică zîmbește
Sărmanului acela ce 'n viață pătimește,
Gonit p'acest pămînt.

Știu cum că lumea noastră, între globur'le multe,
Ce sînt pentru mărirea-ți cu un cuvînt făcute
După un vecinic plan,
Nimica înainte-ți nu poate să se creadă,
C'asa de puțin este, ș'atita însemnează
Un val în Ocean.

Cunosc cu toate-acestea și văz cu 'ncredințare,
Că 'n fapta cea mai mică și'n lucrul cel mai mare
De o potrivă ești,
Că la a ta dreptate nu este părtinire,
Că îngrijești de toate, că fără osebire
Ș'asupra mea privești.

Cu tunetul din ceruri tu ocolești pămîntul,
Inflorești cu natura și răcorești cu vîntul,
Ești viața ce ne-ai dat.
Ascultă dar, stăpîne, supusa rugăciune
Ce sufletul o 'nalță, ce inima depune
La tronu-ți ne'ncetat.

Pină'n ceasul din urmă amorul tău să-mi fie
Comoară de nădejde, de dulce bucurie,
Izvor de fericiri;
El singur să-mi stea față în acele minute,
Cînd planuri viitoare și amăgiri trecute
Se șterg ca năluciri.

Ucigașul fără voie

O temniță adincă îmi e locuința:1)
Prin dese, prin negre zăbrele de fier
O rază pierdută îmi spune ființa
Ceresului soare, seninului cer.

Și frigul mă'nghiață; e umed pământul;
De ziduri, de lanțuri eu sînt ocolit;
Aici suferința așteaptă mormîntul,
Căci legile lumii așa au voit.

Adus ca o crudă, sălbatecă hiară,
L'a temniței poartă nădejdea-am lăsat,
Și simț chinuire atît mai amară
Cu cît a mea soartă eu n'am meritat.

O noapte fatală! O noapte cumplită!
Pe patru-mi de trudă dormeam obosit.
Era despre ziuă; soția-mi iubită
Ședea lîngă mine... un vis, vis cumplit !

---

1) Subiectul acestei poezii este o întîmplare adevărată. Osînditul, socotesc că trăește încă, și nu e mai mult de patru ani de cînd s'a judecat pricina la tribunaluri, unde el mărturisind fapta căuta a se dezvinovăți prin povestirea nenorocului vis. Dar judecătorii temîndu-se ca nu cumva îndurarea către acesta să insufle și altora dorința de a visa, au aplicat pravila, care nu coprinde nimic despre vise. Căci pravila criminală, după cum știm, e încă nedesăvîrșită.

Văzui: în bătrîne păduri depărtate
 Părea că mă aflu; eram călător,
 Dar calea pierdusem; pe rămuri uscate
 Cînta cucuveaua cu glas cobitor.

Copacii în preajmă-mi părea că'nviază;
 Din toată tulpina un gemet ieșea;
 Flămîndă, cumplită, vedeam că-mi urmează
 O ceată turbată de lupi, ce urla.

Și eu fugeam iute, fugeam cu grăbire,
 Dar locul sub mine de sînge 'nchegat
 Silințe-mi zadarnici punea 'mpotrivire;
 D'o rece sudoare eram inundat.

Sufla un vînt iute și luna 'ngrozită
 În spații vecinici trecea alergînd,
 Cu stinsele-i raze, cu fața-i pălită
 Intinse pustiuri abia luminînd.

Apoi de o dată în nori se ascunse,
 Și lipsa ei dete cumplitul semnal;
 În spaima nespusă ce-atunci mă pătrunse
 Văzui trecînd moartea pe palidu-i cal.

Schelet d'altă lume, cu forme cumplite,
 Rînjînd, către mine privea neclintit;
 În mîna-i uscată, în unghi ascuțite
 Ținea o femeie... din capu-i zdrobit

Mușca cite-odată, mușca cu turbare,
 Și creeri și oase din gură-i cădea.
 Uimit rămăsesem: la orice mișcare
 Părea că ea rupe din inima mea.

Dar ceata de hiare o văz... mă sosește...
 Fierbîntea-î suflare acum o simții...
 Mă plec, cat, și mîna-mi grea piatră 'ntilnește
 Coraj deznădejdea îmi dă, și... izbii...

Un țipet s'aude... eu sai în picioare,
Din somnu-mi de groază atunci deșteptat.
Soția-mi lipsită d'a vieții suflare
Zăcea... capu-i tînăr era sfărîmat!

D'atunci zile multe și nopți osîndite
Pe fruntea-mi trecură! Eu nici am simțit
A lor osebire; vedenii cumplite
Și țipetu-acela în veci m'a 'nsoțit.

Resună el seara, l-auz dimineața,
Precum în minutul prin crimă 'nsemnat;
Și eu trăesc încă! trăesc, căci viața,
Amară pedeapsă, în dar mi s'a dat.

Aici aștept vremea și ziua dorită
Să văz dacă dreptul ceresc împărat
Privește la fapta-mi ce este cumplită
Sau numai la cuget ce este curat.

Cînd dar o să guști pacea

Cînd dar o să guști pacea, o inimă mîhnită?
Cînd dar o să'nceteze amarul tău suspin ?
Viața ta e luptă, grozavă, ne'mblinzită,
Iubirea vecinic chin.

Din cupa desfătării amărăciunea naște;
Din ochi frumoși durerea își ia al ei izvor;
O singură privire viața veștejaște
Cu lanțuri de amor!

Amor care adoarme și legi și datorie,
Ce gloria o stinge, ce n'are nimic sfînt:
Antonie-i jertfește a lumii 'mpărăție.
Și află un mormînt!

Nu sînt patimi mai nobili, mai mari, mai laudate,
Mai vrednici să s'aprinză în inimi bărbătești?
Nădejdi, viață, cinste, simțirile 'nfocate
Femeii le jertfești!

Crezi tu că pentru tine răsare sau sfințește
Acel uriaș falnic, al zilei domnitor ?
La patrie, la lume, la tot ce pătimește,
Nimic nu ești dator?

Eu lanțurile mele le zgudui cu minie,
Ca robul ce se luptă c'un jug neomenos,
Ca leul ce izbește a temniței tărie
Și geme furios.

Dar rana e adîncă și patima cumplită,
Și lacrăma de sînge, obrații mei arzînd,
Resfrînge frumusețea, icoana osîndită,
Ce o blestem plîngînd!

O văz ziua și noaptea, seara și dimineața;
Ca un rănit de moarte simț în piept un fier greu;
Voi să-l trag; fierul iese, dar însă cu viața
Și cu sufletul meu!

Miezul nopții

Aici, p'aste ruine cu mîndre suvenire.
Privesc cum orizonul se umple de făclii,
Cum luna în tăcere s'arată să inspire
Gîndiri religioase l'ai lui Apolon fii.

Cînd tot doarme'n natură, cînd tot e liniștire,
Cînd nu mai e mișcare în lumea celor vii,
Deșteaptă priveghează a mea tristă gîndire,
Precum o piramidă se 'nalță în pustii.

Ai mei ochi se preumblă pe dealuri, pe cîmpie,
Al meu suflet se 'nalță pe aripi d'un foc sfînt,
În zboru-i se ridică la poarta de vecie,
Căci nici o legătură nu are pre pămînt.

Speranța mea din lume de moarte se precurmă;
Trecu ca precum trece un fulger p'între nor:
S'a șters precum se șterge a vulturului urmă
Cînd spintecă văzduhul în falnicul său zbor.

De cînd pierdui părinții-mi trei ierni întregi trecură;
Trei ierni, căci după ierne viața-mi socotesc.
Căci zilele-mi ca iarna de viscoloase-mi fură,
Copaci din miezul iernii ce vînturi îl clătesc.

Frumoasa primăvară acuma se grăbește
La caru-i să înhame pe zefirii ușori;
Pășaste, și pe urmă-i verdeața se ivește
Și cerul se dezbracă de viforoșii nori.

Zefirul printre frunze misterios suspină,
E limpede-orizonul și cerul luminos;
A riurilor șoptă... Dar unda lor e lină,
Iar sufletu-mi e 'n valuri, n'am soare seninos.

Căci închinat durerii, amara mea viață
D'atunci e pentru mine nisip neroditor,
Ce vara îl usucă, ce iarna îl îngheață,
Pe care flori nu află sărmanul călător.

Lăsat strein în lume, lipsit de orice bine,
Văzînd că nu-mi rămîne plăcere pe pămînt,
Văzînd zilele mele de suferințe pline,
Pui mîna pe-a mea frunte și caut un mormînt.

Puțină vreme încă, și glasu-mi se va stinge,
Și inima d'a bate în pieptu-mi va 'nceta!
Atunci fără 'ndoială eu soarta voi învinge,
Și a vieții taină în moarte voi afla.

Așteptarea

Aceasta este ora... sau cel puțin sosește,
Dar ea unde să fie? De ce nu se ivește?
Minuturi fericite sînt oare de pierdut?
Foarte puține omul în viața lui are!
Se auzi un sunet... Să ascult... mi se pare...
Nu e nimic; o frunză în vale a căzut.

Noaptea în aste locuri n'are de loc tăcere;
Totul se mișcă, umblă, dar toate sînt părere;
Vîntul, umbra mă 'nșeală, cînd crez a o vedea.
Luna aci s'arată, aci iar se ascunde:
Abia cîte o dată 'ntunerecul pătrunde,
Și norii înainte-i se pun ca o perdea.

Poate că și ea are o tainică 'ntîlnire,
Poate că stăpînită de-asemena simțire
Pășește 'nvăluită în umbra unui nor.
Chiar în acele sfere care au ceresc nume,
Poate-amorul domnește ca aerul în lume;
Cu ce drept omul singur să fie simțitor?

Nu știi, dar la atite rele nesuferite,
Ce asupră-mî adese se par a fi unite,
Singur amorul este izvorul fericit,
Ce fără încetare m'adapă cu uitare,
Ca undele vestite fîntînii de mirare,
Prin care morții uită că 'n lume au trăit.

Zile neprețuite ale copilăriei,
Tovarăși ai vieții și fii ai bucuriei!
De mi-ar fi iertat astăzi a 'ncepe să trăesc,
Cîte mi-a dat amorul, minaturi, ore bune,
La un loc adunate, cu voi să se 'mpreune,
Și din toate o scurtă viață să 'ntocmesc,

M'aș duce unde zboară atîtea rîndurile,
Cînd viscolul începe, cînd vin vremile rele;
Pe pasurile verdeții ca ele m'aș ivi.
Din loc în loc aș trece în climatele streine,
Unde sînt alte stele și ceruri mai senine,
Dar iarăși m'aș întoarce cînd firea ar zîmbi.

Sătul de mari nimicuri ce nu dau fericirea,
Cătînd în viață pacea, și 'n pace mulțumirea,
Ca riul fără nume, aș trece neștiut.
Oricît de mic e templul, dar tot îl locuște
Acela ce pămîntul și cerul stăpînește:
Numai pentru-a lui slavă și omul s'a născut!

Nădejduesc într'insul; el poate să-mi arate
Un drum fără primejdii, cărări neșemădate
De asupriri nedrepte, de curse viclenești.

Din frunza 'ntunecată a pădurii vecine,
Se întinde o umbră... cineva parcă vine...
Părere 'nșălătoare, ș'acum mă amăgești?

Dar nu! Văz o ființă... spre mine 'naintează...
Să m'arăt... De vederea-mi ea nu se spăimîntează.
Un strein pe aice sfială ar avea.
Ea pășește, ia seama... o auz că șoptește.
Negreșit e femeie... Ce zice? Mă numește!
Pieptul, inima-mi bate. Aceasta este ea.

Cînele soldatului

Rănit în războaie, soldatul căzuse
Și'n puține zile chinuit muri.
Departe d'o mumă care îl crescuse
Și care-l iubi!

Sărman, fără rude, pe țarmuri streine,
N'avea nici prieteni, nici un ajutor;
Nu era ființă care să suspine
Pentr'un trecător!

Singurul tovaroș de nenorocire,
Singura-i avere, un cîne iubit,
Ședea lângă dînsul, și 'n mare mîhnire
Părea adîncit.

Acum tot e gata pentru îngropare,
Acum ridic trupul pe mîini de soldați,
Onori hotărîte acelora care
Mor pentru 'mpărați.

În fruntea paradei cînele pornește,
Din ochii lui pică lacrimi pe pămînt.
Ca un iubit frate, el îl însoțește
Pînă la mormînt.

Aci se oprește, aci se așează,
Nimic nu îl face a se depărta:
Așteaptă să-l strige, crede c'o să-l vază,
Cînd s'o deștepta!

Cîte-odată cearcă piatra s'o ridice,
Cîte-odată latră dup'un călător;
Coprins de durere: „Vino”, parc'ar zice,
„Să-mi dai ajutor”.

Apoi, cînd streinul de milă voiește
A-l trage d'o parte și hrană a-i da,
El își pleacă capul, în pămînt privește,
Și nimic nu va!

De două ori noaptea, cu umbrele sale,
Emisferul nostru l-a învăluit,
Și sărmanul cîne din locul de jale
A fost nelipsit!

Dar în dimineața acea viitoare,
Pe cînd se deșteaptă omul muncitor,
Zăcea lingă groapă, mort de întristare,
Cinele Azor!

A d i o

La Tirgoviște

Culcat p'aste ruine, sub care adîncită
E gloria străbună și umbra de eroi,
In liniște, tăcere, văz lumea adormită
Ce uită'n timpul nopții neazuri și nevoi.

Dar cine se aude și ce este ast sunet?
Ce oameni, sau ce armii și ce repede pas?
Pămîntul îl clătește războinicescul tunet;
Zgomot de taberi, șopte, trece, vijie-un glas...

. . . . .

Dar unde sînt acestea? S'au dus! Au fost părere,
Căci armele, vitejii și toate au tăcut.
Așa orice mărire nemicnicită pierе!
A noastră, a Palmirei ș'a Romei a trecut.

Și pe țărîna-aceea, de care-odinioară
Se spăimîntau tiranii de frică tremurînd,
Al nopții țîlhar vine, și pasări cobe zboară,
Pe monumente trece păstorul șuerînd.

. . . . .

Mă scol, mă mut d'aicea; duc pasurile mele,
Ce pipăesc cărarea, în fundul unui crîng,
Și las aste morminte cu suvenire grele,
Pe care nu am lacrimi destule ca să plîng.

Aicea am speranță să aflu mulțumire;
Eu voi să auz unda și cerul să-l privesc,
Să văz a Aurorii mult veselă zîmbire,
Razele dimineții ce norii auresc;

Aci stejari cu fală se'nalț, se îndreptează,
Urcînd ale lor ramuri spre-azurele cîmpii,
Aci plopii cu frunza o vale 'ncoronează;
Acolo se văd dealuri, ș'aici sălbatici vii.

Din coasta-acestor stînce, din vîrful astui munte,
De unde își apucă vulturul al său zbor.
A nopții stea răvarsă lumină p'a mea frunte.
Și raza se reflectă pe limpede izvor.

Aci zefirul vesel prin frunze 'ncet suspină;
Aicea orizonul e dulce, luminos;
Aici aceste riuri... Dar unda lor e lină,
Iar sufletu-mi e 'n valuri, n'am soare seninos.

Din sinul maicii mele, născut în griji, necazuri,
Restriștea mi-a fost leagăn, cu lacrimi m'am hrănit;
Ca ale mării repezi și groaznice talazuri,
De vîntul relei soarte spre stînci am fost gonit.

Acuma pretutindeni întorc a mea vedere,
Dar ochii-mi mulțumire de loc nu întîlnesc,
Căci nimenea nu simte cumplita mea durere,
Și oamenii pe mine trecînd mă ocolesc.

Așa! așa! iubite, s'a dus scumpul meu bine.
Văzînd că nu-mi rămîne plăcere pe pămînt,
Văzînd că pentru mine s'au dus zilele line,
Pui mîna p'a'mea frunte și caut un mormînt.

Din zilele trecute, din vechea fericire,
Din vîrsta mea de aur, din sîntul lor amor,
Idei au rămas numai, precum o nălucire
Rămîne dimineața din visuri care zbor.

Așa, fără 'ndoială, amara mea viață
D'acum e pentru mine nisip neroditor,
Ce vara îl usucă și iarna îl îngheață,
Și nici o floare n'află sărmanul călător.

Dar însă suvenirul ființelor iubite
Va fi la al meu suflet etern înfățișat,
Ca frunzele aduse de vijălii pornite
La vechea lor tulpină, ce-odată le-a purtat.

Din visurile voastre, speranțe-amăgitoare,
Acum peste măsură mă văz îndestulat;
Fugiți, zadarnici zile, ce griji omoritoare
Pe tinăra mea vîrstă curînd ați adunat.

Cînd toamna să arată al iernii rece soare,
Copacii plini de jale pierd frunza, se usuc;
Așa nenorocirea uscînd a vîrstii-mi floare,
Zic lumii un adio: iau lira și mă duc.

A d i o

lui

Lord Byron la soția sa

Și în sfirșit adio! Și dacă relei soarte
Îi place a fi vecinic... adio iarăși zic!
Zadarnică ți-e ura, că'n pieptu-mi, fără moarte,
Dragostea mea viază; nici secolu nu o stric.
De ce nu poci în ochii-ți inima-mi a desface,
Pe care-adesu capu-ți îl rezemai cu pace,
Cînd somnul cu dulceață pe gene-ți odihnea,
Și astfel să-ți arate ascunsa ei gîndire!
Căci poate vei cunoaște c'ai fost în amăgire,
Ș'a ta desprețuire nedreaptă vei vedea.

Lovirea ce-mi dai mie de oameni se slăvește,
Cînd rana-mi singerează, plăceri ei afl' atunci!
Dar vezi că astă lume amar te necinstește,
Intemeindu-ți slava pe ale mele munci.
Cu toate că 'n credință greșala-mi este mare,
Cu toate că în faptă după a mea purtare,
Destule am eu singur asupra-mi a 'mputa,
Dar cruzii nu putură un alt braț să găsească,
Atît să mă sfișie ș'adînc să mă rănească,
Decît brațul ce-odată cu drag mă 'mbrățișa?

Să nu te 'nșeli atîta; amorul cu 'ncet piere,
Dar iarăși nu mai crede că inimile pot
Prin orice depărtare, prin oricare tăcere,
Prin orice silnicie schimbate-a fi de tot.
A ta încă păstrează amorul către mine,
A mea e sîngerîndă, dar însă pentru tine
Bate, s'azvirle, arde, și arde ne'ncetat.
O cugetare groaznic pe amîndoi pătrunde:
Voi fi pe alte țarmuri, și cine știe unde?
Vecinic în despărțire, de tine depărtat!

Sint jalnici aste vorbe ca gemătul de moarte,
 Ca piatra mormintală pe noi ne-a 'nfiorat;
 Tristele diminețe cind voi trăi departe
 Ne vor afla cu jale p'un vădov pustiu pat!
 Cind vei vrea să te mîngîi cu fiica ta iubită,
 Și cind va fi vr'odată urechea ta izbită
 De glasul ei cel tînăr, de vorbele-i dintîi,
 vei învăța-o oare să zică „al meu tată”?
 Măcar că n'o să poată să-l vadă vre-odată,
 Să-i dea îmbrățișare în lumea celor vii!

Cînd mînile-i prea frageți te-or strînge cu dulceață,
 Cînd mica ei guriță va cere pe a ta,
 Gîndește la acela ce nu va mai fi față,
 Ce 'n veci de fericirea-ți el cerul va ruga,
 L'acela ce amoru-ți putea să-l fericească;
 Și dacă acest martur d'o dragoste cerească
 V'avea într'al său aer ceva d'al tată-său,
 A ta inim'atuncea va bate pentru mine;
 Fior rece va trece prin ale tale vine.
 Răpide se va strînge, va bate pulsul tău.

Cumplita-mi rătăcire ți-e cunoscută poate,
 Dar nimine să știe smintirea mea nu crez;
 Pe urmă-ți în tot locul a mele nădejdi toate
 Se vestejăsc, și iarăși pe urmă-ți înviez.
 A inimii-mi simțire cu totul șovăește;
 Trufia-mi, ce la nimeni ea nu se umilește,
 La tine se închină, la tine s'a supus.
 Dar!... părăsit de tine și sufletul mă lasă.
 Viața mi-e povară, o simț cum mă apasă
 Și orice fericire o văz că mi-a apus.

Destul, în zadar este oricare rugăciune,
 Ș'a mea nu se ascultă; să nu vorbim mai mult,
 Căci sint cugetări triste ce 'n silă ne supune,
 Ce făr' de voie scapă, de lege nu ascult.
 Odată înc' adio! Lipsit acum de toate
 De cite-mi erau scumpe, simțirea-mi nu mai poate;
 Inima-mi ostenește de a mai suferi,
 Sint jalnic, singuratic, coprins de întristare,
 Și deznădăjduirea-mi se face tot mai mare,
 Și sila-i mă îneacă, căci nu poci a muri.

LORD BYRON

I n t r i s t a r e

Duceți-mă acolo pe țărături fericite,
Ziceam, unde Neapol p'al mării sîn prea lin
Răsfrînge dealuri, stele de nori neînvelite,
Și unde cresc oranzii subt cerul cel senin.
Ce 'ntirziem? Să mergem; din unda cea albită
Să văz ieșînd Vezuvul în flacări care zbor,
Să văz eu Aurora pe dealuri strălucită,
Și voi, țîind de mîină ușor p'a mea iubită,
Din aste nălțimi vesel visînd să mă cobor.
Urmează-mi în ocolul acestor golfuri line,
Să 'ntoarcem pașii noștri pe țărătul cunoscut,
L'a lui Virgil cenușă, l'a Cintiei grădine,
L'al Venerii vechi templu țărîn' acum făcut.
Acolo subt oranze, subt via înflorită,
A căreia mlădițe cu mirții se mărită
Și fruntea-și o 'mpletește c'o boltă de lungi flori,
L'al apei dulce zgomot, l'a vîntului murmură,
Noi singuri cu amorul, cu vesela natură,
Gustînd viață dulce, plăcuți vom avea sori.
A galbenelor zile făclia se topește,
Se stînge cu încetul de a restrîștei vînt,
Ori dacă cîte-odată puțin mai filfîește,
Scînteile-i aprinse de suveniru-ți sînt.
Eu nu știu dacă cerul în marea-i îndurare
Voește al meu suflet în ast loc a ieși;
Viața-mi e aproape de recele-i hotare,
Ș'abia pe un an poate că încă va pași.
Dar dac'a veni moartea în primăvara vieții,
De trebuie în locul la bine închinat
Să scap din a mea mîină o cup' a tinereții,
Pe care cu flori soarta părea c'a 'ncoronat;
Eu nu rog Dumnezeii decît să merg odată
Pe țărături ce păstrează iubitu-ți suvenir,
Să zic un lung adio la clima cea curată,
Și unde-am gustat viața să pierz al vieții fir.

LAMARTINE

Unirea Principatelor

Dedicată fiitorilor deputați ai României

Pe antice monumente, am văzut ades sculptate,
Acvila ce poartă crucea, Zimbrul țării 'nvecinate,
Subt o mină, o coroană, întrunite figurind;
Și în vechea capitală, o măreață mănăstire ¹⁾,
După lupte sîngeroase, monument de înfrățire,
D'al Moldovei Domn clădită, stă trecutul atestînd.

Ce spun aste suvenire? Ele-arăt că altă dată,
Înainte-aceilor lupte, în vechimea depărtată,
Fii ai Romei cei eterne, acești popoli au fost frați;
C'ale lor restriști cumplite au izvor în despărțire,
Că la răul ce-i apasă nu pot s'afle lecuire,
Decît numai în unirea către care sînt chemați.

Căci de urile interne, mult a profitat streinul;
Căci în suflete și'n inimi el a infiltrat veninul
Ce corumpe, ce îneacă tot instinctul generos:
Căci slăbiți prin moliciune, umiliți prin apăsare,
În furtune și în intrigi balotați fără 'nctare,
Am uitat noi vechea cale și trecutul glorios.

Astăzi nu ni se cer lupte, sacrificiuri de sînge,
Virtuți mari de altă dată; astăzi ținta vom ajunge
Prin credință în unire, prin unire în dorinți.
Mari puteri acum iau parte la destinul ce ne-așteaptă,
Orizonul se 'nsenină, calea noastră este dreaptă,
Și asupra-ne se 'ntinde mina bunei prevedinți.

---

1) Biserica Stelii din Tirgoviște.

Romîni! Dulce e unirea! Ascultați... glasul-i răsună...
De la fiii Romîniei cere patrie comună...
Steaua merge înainte, simbolul-i sacru pe pămînt :
Cum în Vitleem odată, stea din cer mîntuitoare
Conducea pe'nconorații cavaleri din depărtare,
Dela marginile lumii, către leagănul cel sfînt.

Cînd citim în vechea carte a istoriei străbune
Virtuți mari, ilustre fapte, ale nației romîne,
Care inimă stă rece? Care suflet nemișcat?
Cine n'are dor să vadă țara sa în fericire.
Cu legi bune, cu legi drepte, în tărie și'n unire,
Cultivînd artele păcii, pe al său pămînt bogat?

În tăcutele morminte, Bogdan, Mircea se'ntîlniră,
Și'ntr'o lungă îmbrățișare pe Romîni îi înfrățiră;
Împrejur-le stau dese umbre de măreți eroi...
Ele astăzi zbor în aer, inimile 'nflăcărează..
Deputați! asupra voastră ei privirea-și ațintează:
Fala sau rușinea țării se așteaptă de la voi.

Fiii voștri vor ascunde a lor frunte în țărîină,
Daca voi acum veți pierde marea cauză romîină.
Prin meschine interese ce'n mici inimi locuesc:
Timpul trece, omul piere, dar a patriei iubire
E averea cea mai rară, cea mai scumpă moștenire,
Ce de la părinți de merit nobili fii o priimesc.

O profesiune de credință

Domnilor alegători, mă rog să fiu ascultat,
Și după ce mă'ți citi, mă rog să fiu deputat,
Căci am cuvinte să crez că la Divanul Ad-hoc,
Bine lumii o să fac și rol nobil o să joc,

După cum puteți vedea

Din mărturisirea mea.

Încă pînă-a nu mă naște, eu am fost patriot mare,
Și după ce m'am născut,

Pentru ale noastre drepturi m'am luptat fără 'ncetare
Pînă într'acest minut.

Cunoscînd că într'o țară fericirea generală
Se compune totdeauna din acea particulară,
Ca un iconom politic, prin mici slujbe, mici leșoare,
Am îmbogățit eu statul, cumpărîndu-mi moșioare.

Iar guvernul ce văzuse vrednicia și talentul
Imi da ranguri pe tot anul, siluind regulamentul,
Pe cînd mulți păcătoși alții, lipsiți de capacitate,
Servind fărăii din pruncie, stau cu buzele umflăte.

Apoi cînd streine armii țara noastră ocupară,

De la cine înlesnire întru toate ele-aflară?

Cine pentru zece care a făcut ades cinci sute,
Numai ca să nu se 'ntimple s'auz vorbe neplăcute?

Cînd era în lipsă țara, subt a mea isprăvnicie,
Am ținut-o eu cu grîne, precum fiecare știe.

Apoi dacă neplătite au rămas prin multe sate,
Dacă eu la socoteală le-am trecut ceva 'ncărcate,

Am făcut-o 'n conștiință, de iubirea omenirii,
Numai spre a mă deprinde cu regula înmulțirii.

Las d'o parte ale mele osteneli și cheltuială,

Căci îmi place a le crede nepuse la îndoială,

Căci aceasta mai cu seamă fu rezonul cel mai mare
Pentru care azi Europa, foarte recunoscătoare,

După lupte sîngeroase încheind tractat de pace,

Hotărî pe România fericită a o face.

Pe aceste dar temeieri, frați Romîni, eu vă cer votul,

Și la cauza cea sacră, azi mă devotez cu totul.

Apoi dacă după acestea mai aveți cumva dorință
 Să v'arăt printr'o programă care e a mea credință,
 La Divan ce voi susține, vă poci da încredințare
 Că unirea o crez sintă, c'o voi cere cu 'nfocare;
 Căci mărimdu-se pământul, lefile poate vor crește.
 Însă prinț strein nu-mi place, căci nu știe românește;
 Și când slujbe îi vom cere, el de loc n'o să privească
 De sintem boieri sau ținem de vr'o casă boierească;
 Ci d'avem talent, virtute, merite sau probitate,
 Calități din altă lume, foarte grele și ciudate.
 Pentru cea mai mică vină ce o va numi hoție
 Ne vom vedea prin gazete, poate și la pușcărie.
 Protejați ca și protectori, toți vom fierbe într'o oală;
 Ș'a streinului domnire țării îi va fi fatală;
 Și religia vom pierde, și vom uita românește,
 Ca în Grecia modernă unde azi vorbesc nemțește.
 Pe când unul dintr'ai noștri, domn de viță românească,
 Tot mai lesne o să ierte slăbiciunea omenească.
 Nu-l voi însă ereditar, căci a țării veche lege
 Pe domn chiar și din opincă ne dă voie a-l alege;
 Și așa cu chipu-acesta de loc nu e de mirare
 Dacă chiar și nouă rîndul ne-o veni din întîmplare.
 Autonomia-mi place, o voi cum e scrisă 'n carte,
 O cer pentru țara 'ntreagă, dar și pentru mine 'n parte;
 Adică în orice cazuri să urmez eu cum îmi place,
 Fără a putea guvernul observație a-mi face.
 Cît pentru guvern și forma-i cea constituțională,
 Vrînd să mă declar d'acuma, simț o mare îndoială:
 Căci, vorbind drept, nu știu bine ast cuvînt ce va să zică,
 Și în loc de bine țării să nu-i fac mai rău mi-e frică.
 Dacă, cum mi-a spus un dascăl cu destulă pricopseală,
 Un guvern în constituții e supus la socoteală;
 Dacă adunări sau camere pot vorbi fără a se teme,
 Astea n'or să ne aducă decît pierdere de vreme,
 Decît lupte fără margini și dezbateri încurcate,
 Care plac junimii noastre cei cu capete stricate.
 Trebile cu vechea formă nu cerc nici o'mpiedicare,
 Ș'un ofis redijat bine e o lege'n prescurtare.
 După aceste dar cuvinte, frați Romîni ce mă'nțelegeți,
 Puteți fără de sfială la Divan să mă alegeți,
 Căci să nu fiți la 'ndoială, vă voi face treabă bună,
 Și-mi veți mulțumi odată dacă-mi veți cădea pe mină;
 Iar pînă să vie vremea să vedeți astă minune,
 Sînt supusul dumneavoastră și mă 'nchin cu plecăciune.

12 August 1857.

Cometei

Anonsate pentru 13 Iunie

Cometă cu lungi coade, însă cu scurtă minte,
De ce vrei să arzi globul ce noi îl locuim?
El, drept, mult nu plătește, dar tot avem cuvinte
Viața-i păcătoasă cîtva să prelungim.

De ne vei arde-acuma, să știi că or să nască,
In locu-ne, ființe mai rele decît noi,
Ce 'n grab' or să 'ntărite minia ta stelească,
Prin fapte mai cumplite, prin crime și război.

Ce! ai uitat tu oare potopul d'altă dată,
La care, cum s'aude, destul ai conlucrat,
Atunci cînd tata Noe, în luntrea-i deșălată,
Plutea pe universul subt unde înecat?

Ei bine! omenirea ce moșteni pămîntul,
Ființe, lighioane, ce 'n urmă s'au ivit,
Intrec ele p'acelea ce ș'au găsit mormîntul
In marea adîncime și monstri au nutrit?

Cîmpiile de astăzi sînt ele mai mănoase
Decît cele antice? Măgarii mai deștepți?
Broasca mai muzicantă în bălțile stufoase?
Tigrii mai cu blindețe, și oamenii mai drepti?

Nu, nu! bagă de seamă să nu faci o greșală
De care mai în urmă amar să te căești ;
Ba încă să dai, poate, o aspră socoteală
Prea bunului părinte al rasei omenеști.

Căci noi avem de lucru în Țara Rominească;
Legi vechi și ruginite avem să le 'nnoim;
Regulamentul multe are să pătimească,
De ne-or lăsa în pace așa precum dorim.

De ești tu esecutor înaltelor decrete,
Mai dă-ne un mic termen de zece mii de ani,
Să ne'ndreptăm purtarea, să ne spălăm de pete,
Să nu cădem în iaduri pe ghiare de Satani.

Atuncea, dacă globul n'o merita viață,
Poți să-l prăjești în voie-ți, eu nu mă 'mprotivesc.
Dar azi, topește numai a inimilor ghiață
Și arde astrologii ce lumea îngrozesc.

12 Fevruarie 1857

Răspunsul cometei

Iubit muritor,

Astăzi am priimit,
Prin poștia cerească,
Biletul tău pornit
Din Țara Românească.

Odată cunoșteam,
Subt nume de Roman,
Un prea puternic neam,
Al lumii crud tiran;
Neam ce-l credeam pierit,
Căci nu l-am mai zărit;
Și pînă 'ntr'ast minut,
(Mă jur pe al meu nume)
Eu nici așa fi crezut
Că esistați pe lume;
Dar de vreme ce scriți,
Voi trebuie să fiți.
Numai nu înțeleg cine v'a putut spune
Că aveam pentru glob intenții așa bune.
E netăgăduit
C'a lui desființare
De timp nepomenit
Mi-era în cugetare,
In cerc tot vițios
Văzînd că se 'nvîrtește,
Și omul păcătos
În rele mult sporește;
Văzînd că jos la voi mulți oameni mari și buni,
Lumii folositori, au trecut de nebuni,

Au fost persecutați
In vreme ce-au trăit,
Și foarte lăudați
După ce au murit.
Eu prea rău am urmat,
Cînd am lăsat odată
Pe Noe d'a scăpat
Cu luntrea-i deșălată,
Căci știi ce a făcut
Cît liber s'a văzut?
El a sădit o vie
Și-a căzut pe beție!

Iar de atunci încoaci din el cîți s'au prăsit,
Acei ce au fost tari pe cei slabi au robit;
Soarele-au spăimîntat prin lupte și omor,
Pentru globul pămînt ce nu era al lor.
Căci socotesc că știi, nevoie n'am să-ți spui,
Că nu-i al vostru el, ci voi sînteți ai lui.
Apoi v'ați apucat
Cerul d'ați spionat,
Prin sticle cercetînd
Ce avem noi de gînd,
Ce fel ne preumblăm,
Pînă și ce mîncăm.
Ba încă ați scornit
Feluri de secături,
Și pe voi v'ați numit
Alese creaturi.

Acestea, drept să spui, eu nu le sufeream,
Și răzbunarea mea în taină pregăteam;
Dar, fiindcă îmi scrii că sînteți ocupați
Proastelor voastre legi spoială să le dați,
Fiindcă ai cerut sorocul mărginit
De zece mii de ani; fiindcă mizlocit
Și-o grațioasă stea dintr'ale curții mele
Pentru cîțiva poeți ce casc gura la stele,
Mă 'nduplec în sfîrșit, astîmpăr al meu foc;
Imi pui caii la grajdi și coadele la toc.
Numai luați măsuri, gîndiți, și căutați
De indulgența mea acum să profitați.
Căci dacă spre pămînt vr'odată m'oi porni,
Vă pocîi încredința că bine nu oți fi.

(Scris în palatul nostru de vară.)

14 Mai 1857.

A d i o

Pocit faimos proconsol, model de tiranie,
Cumplită fie calea pe care ai plecat!
Cu apa consacrată prin somnul de vecie,
Vom curăți pământul ce tu ai întinat.

Schelet fantasmagoric, ființă infernală!
Geroasa, trista-ți climă ea încă n'a produs
Jiganie mai crudă, o iazmă mai fatală,
De când soarele seara să pleacă la apus.

Dator este Românul a sa recunoștință
Monarhului ce țara cu tine înzestra,
Căci zelul tău sălbatic, fanateca-ți silință,
De grația robiei pe robii chiar dezgusta.

Căci mulți care 'mprejuru-ți cerșeau a ta rinjire,
Vrăjmași ai libertății ce binele nu-l vor,
Născuți erau să fie cu tine în unire,
De nu umileai, crude, și chiar baseșea lor.

Tiran omiopatic, cum nu des se găsește,
Otrava prin otravă în noi ai vindecat.
O nație întreagă prin mine-ți mulțumește
Și te proclam din parte-i al țării Ipocrat.

A! Daca vom ajunge la ținta mult visată,
De voi trăi atuncea (și-mi place să o crez),
Tu vei avea, fii sigur, o statuă bogată
Al cărei bust cu lanțuri eu am să-l decorez.

În jocul lor copiii o vor scuipa în față;
Și cînd vre-unui gîde vom da numele tău,
Acel om se va crede nevrednic de viață,
Pierdut din omenire, bătut de Dumnezeu.

Așa cînd toamna rodul s'a copt în vii, grădină,
Țăranul ce se teme de hoții zburători,
Pe ramură înaltă espune la lumină
Scheletul coțofenei, cadavrul unei ciori.

Spectacolul gonește jivine răpitoare,
De lacoma lor ceată ogorul e ferit.
Țăranu-atunci profită de-a feței lui sudoare,
E veselă natura și omul mulțumit.

Adio! lung adio! și fără revedere,
Depart, mult depart, te du din țara mea!
Pustiul Siberiei te-așteaptă cu plăcere,
Pămîntul să te 'nghiță și dracul să te ia.

Epistolă către Voltaire

Din ziua cînd am citit scrisoarea către Oras,
Doream, de s'ar fi putut, toată sfiala să las,
Să-ți scriu pe un ton măreț, cît mai măreț s'ar putea,
Și să-ți pornesc un bilet lucrat în fabrica mea.
Dar auzisem că voi, poeți, scriitori vestiți,
Indată ce ați murit, vă faceți cam neciopliți,
Cam groși, necivilizați; și, drept să spui, mă temeam
Să nu-mi întorci un răspuns mai aspru decît doream:
Răspuns ca acel ce zici că'n anul trecut ți-a dat
Din partea lui Boalo un secretar ne'nvățat.
Aicea, ca și la voi, se află mulți nătărăi
Care s'ar da bucuros că sînt secretari ai tăi.
Cu toate-aceste, acum, dorința mea o ascult;
Respectul numelui tău nu mă oprește mai mult,
Și paie-ți bine sau rău, liber din partea mea ești.
Nu cercetez dacă 'n rai, dacă în iad locuești,
La ce fel de munci, pedepsi, păcatele-ți te-au supus,
Și dacă în lungi frigări dracii acolo te-au pus.
Sînt sigur că sînții toți asupra-ți au reclamat,
Și chiar de nu-i fi prăjit, ești negreșit afumat.
Trebile-acolo 'n iad nu merg c'aici pe pămînt,
Unde păgîni sau creștini cu toții la un loc sînt,
Unde vedem fericiți pe cei mai mari păcătoși,
Și soarele luminînd pe răi ca pe credincioși;
Faptele-acolo ne pun la locul drept meritat.

Dar spune-mi, te rog, Volter, tu ce folos ai aflat,
Deși al legii vrăjmaș, să critici, să osîndești
Acele 'nalte cîntări, acele gîndiri cerești,
Care-al naturii stăpîn el însuși le-a însuflat,
Spre slava numelui său, poetului împărat?
De nu ca om, ca creștin, dar însă ca autor,
Vrednic erai, socotesc, să simți înălțimea lor,

Și geniul tău frumos, pînă acolo să-l sui,
Cerul, tăria, vestind faptele mîinilor lui;
Din pavilionu-i de nori acel prea înalt tunînd,
Cu fulgerele-i de foc vrăjmașii lui răsturnînd;
Pămîntul din temelii clătît, dezrădăcinat;
Suflarea-acelei mîinii ce mările-a 'ntăritat;
Aste mărețe trăsuri, tu cum le desprețuești?
Idei, icoane, figuri, toate în ele găsești;
Rasin, pe care-l iubeai, din ele s'a adăpat;
Ruso, pe care-l urai, adesea le-a imitat;
Toate acestea le știi, dar furia-ți te-a orbit.

Tu, ca odată Satan, pe om din rai l-ai gonit;
Speranța, ast fruct ceresc, în inimi o ai călcat.
Și care despăgubiri în locul ei ne-ai lăsat?
Ucideri și desfrînări, iată ce-ți sîntem datori!
Viața ai făcut-o grea sărmanilor muritori,
Iar pe șclerați i-ai scos din jugul lor neplăcut.
Vor în zadar a-ți găsi un cuget ce n'ai avut,
A zice că te-ai luptat abuzul să războești;
Nu, temelia-ai surpat în dogmele creștinești.

A! daca talentul tău mai bine 'ntrebuințat
Cu soarta-i a se lupta pe om l-ar fi înarmat!
Dacă pe drepti întărînd, pe răi ai fi îngrozit,
Ingerii numele tău cu drag l-ar fi pomenit.

Ani ai trăit îndestui, rolă măreață-ai jucat.
Ai lumii stăpînitori adesea te-au vizitat;
Acum acestea pe noi nimic nu ne folosesc;
Iar geniul tău sublim e singur ce pizmuesc.

La toate-ai fost norocit: nu crez c'atît izbuteai,
D'ai fi avut să formezi limba în care scriai;
Dar secolul te-ajută; în vremea cînd te-ai născut,
Stilul era curățit și drumul era făcut.

Altfel e 'n țară la noi; noi trebuie să formăm,
Să dăm un aer, un ton limbii în care lucrăm;
Pe nebătute cărări loc de trecut să găsim,
Și nelucrate cîmpii de ghimpi să le curățim.

Aș vrea să poți să'nviezi, o zi numai să trăești,
Parnasul nostru să-l vezi, apoi să ne mai vorbești;
Unul, iscoditor trist de termeni încornorați,
Lipsiți de duh creator numește pe toți ceilalți,
Se plînge că nu 'nțeleg acei care îl ascult,
In vreme ce însuși el nu se 'nțelege mai mult.
Altul, strigînd furios, că sîntem neam latinesc,
Ar vrea să nu mai avem nici un cuvînt creștinesc,
Și lumii să arătăm că nu am degenerat;
Altul ce scrie pe șleau, ca preotul de la sat,
Zice că e deslușit, se crede simplu; iar eu
Mă trag d'o parte, privesc, și scriu cum dă Dumnezeu.
Cu toate-acestea luăm titluri de mari autori,
Dăm sfaturi și osîndim, ne facem legiuitori,
Ne credem pe cît putem ai lui Apolon nepoți,
Rîdem de unii cîțiva, și publicul de noi toți.
Amestecul întimplat în limbile omenеști,
Cînd s'a zidit acel turn, în vremile păgînești,
N'a fost atît de pestriț, n'a putut fi mai ciudat,
Decît acel ce aici urmează neîncetat.
Uniți am face ceva, am fi de vre un folos:
Avem un dialect bun, ușor și îmlădios;
In el fieșce cuvînt nu e ca la voi legat
Cu un articol semeț, cu un pronume ciudat;
Pronume-articole lungi, care sufletul ți-l scot,
Și seamănă, cînd pășesc, suita unui Despot.
Dar ce mai mult să vorbesc? Cîte am avut de zis,
Cîte de tine gîndesc, mă vezi că liber le-am scris.
Cît pentru noi lucruri mari nu e să nădăjduеști,
Numai acel Dumnezeu subt mîna cărui vorbești,
Duhul unirii de sus spre noi de îl va porni,
Părerile ce se bat, el numai le va 'nvoi.
Altfel, decît să gîndesc că noi ne-am alătura,
Mai lesne-aș putea să crez că tu te vei boteza.

Epistolă

Domnului Alexandru Donici

Fabulist moldovean

Cum mășori ți se măsoară: este un proverb știut.
Aste versuri, de lungimea celor ce tu mi-ai făcut,
Sînt pornite să-ți aducă ale mele mulțumiri,
Sînt răspuns la ale tale vrednici de cinste gîndiri.

Nu știi bine dacă cerul, precum zici, m'a înzestrat
C'un talent, ce mi se pare puțin, slab, neînsemnat,
Dar iubesc talentu-acesta care tu îl prețuești;
Tot ce e mai sînt, mai nobil, în duh, inimi omenеști,
Prin el ni se 'nfățișează, și al binelui amor
Se aprinde la făclia unui geniu creator.
Pe acei ce mi-i dai pildă eu adesea i-am citit;
La o slavă meritată cu mîndrie m'am smerit.
Să-i urmez este alt lucru; cinstea poate o doresc,
Dar a lui Torquato soartă nicidecum n'o pizmuiesc.
Am temeinice cuvinte; mă cunosc, mă simț prea mic
Și nevrednic să iau urma unui mare mucenic.

Crez cu tine că talentul ne e din cer dăruit,
Că e foc care se stinge, dacă nu va fi hrănit,
Și de am o zi mai lină, un ceas bun de întilnesc,
Cu plăcere a-l aprinde, a-i da hrană mă silesc.
Dar pe om ș'a lui natură destul nu ai cercetat,
De voiești să fii ca riul, care curge ne'ncetat.
Acel riu trece p'o vale, pe cîmpie, p'între flori;
Iar prin relele vieții e mai greu să te streкори;
Prozaice umilințe nu poci a le înfrunta.

Tu vezi vremile de astăzi. Te'ntreb dacă muza ta,
 Poftită la tribunaluri, ar merge să dea cuvînt,
 Să spue în bună proză de ce umblă după vînt;
 De ți-ar zice judecata: „Fiindc'am aflat că scrii,
 „Fiindcă vorbești cu norii și pui slove pe hîrtii,
 „Ado versurile tale, avem poftă să citim,
 „Și de n'ai atins pe nimeni, noi osînda-ți mărginim”;
 Dacă, zic, plăceri d'acestea de l'ai tăi ai fi cercat,
 La atîtea dobitoace suflet oare ai fi dat?
 Ai fi zis cu îndrăzneală de-un vulpoi judecător
 Că îl vezi cîte odată *cu puș alb pe botișor?*
 Că în cumpăna dreptății cașul el l-a cumpănit,
 Pînă ce prigonitorii cu nimic s'au pomenit?

La voi sînt mai domoli oameni, ei nu s'ating de
 nimic;

Aicea dau de nevoie, orice mă încerc să zic.
 De voi să cînt eroismul bunilor noștri strămoși,
 Auz o sută de glasuri: „Ce? noi sîntem ticăloși?
 „Numai cei vechi îți plac ție? Prilejul s'a înfășoșat,
 „Și noi dovezi de virtute, curaj nu am arătat?”
 De laud vr'un om de merit, vr'un amplotiat cinstit,
 „A! îmi zic de pe delături, pe noi acum te-ai pornit?
 „Lăudînd faptele bune, arăți, și învederat,
 „Că nu sîntem de aceia! Pe noi tu ne-ai satirat!”
 Căci dumnealor știu prea bine, ca oameni care ci-
 tesc,

Că în lauda virtuții acei răi se osîndesc.

De ar fi o mulțumire să te vezi în tipar dat,
 Și pe uliți cîte-odată cu degetul arătat;
 S'auzi „asta e cutare!” apoi eu te-aș ferici,
 Pentru scrierile tale ce iubesc a le citi,
 Ale căroră sujeturi, stil ușor și lămurit,
 Au a fabulei plăcute merit netăgăduit.
 Suțu zice într'o carte, că în Grecia, de vrei,
 Poți să scrii orice îți place, fără vorbe și idei.
 Mulți din autorii noștri au acest talent dorit,
 Cu locul, cu 'mprejurarea, cu vremile potrivit.
 Văz că o duc foarte bine, și eu o să-i imitez;
 O să-i întrec de se poate, nimic n'o să mai lucrez;
 Numai din vreme în vreme, îi să aflî că trăesc,
 Și muzele din Moldova că știu să le prețuesc.

Epistola

D. I. V.

Autorul „Primăverii Amourului“

Tu care-ai fost din pruncie al Muzelor favorit
Și ca strămoșească-avere geniul l-ai moștenit,
Cîntător al primăverii, ce ai darul a plăcea,
A fi 'nalt cu deslușire, simplu fără a cădea;
Care lucruri mici de sine știi să le mărești frumos
Și să nu zici niciodată cuvînt ce-ar fi de prisos;
Dacă mai gîndești și astăzi cum atuncea socoteai,
Cînd destinat de natură să fii poet mă credeai.
Făr' a-ți vorbi de folosul bunelor tale poveți
La a mea nedeslușire, alerg, încă să mă'nveți.

Cînd ne'nțeleasa natură, din sînu-i cel roditor,
Cu talentul poeziei naște pe un muritor,
(Fără să mergem departe, atît aș dori să-mi spui)
Hotărăște de odată și felul scrierii lui?
Mulți îmi zic cum că aceasta nu e de tăgăduit,
Și că tot omul s'apleacă la ce este mai pornit;
Că acela ce 'n tragedii face patimi a vorbi
Nu poate și 'n elegie chinurile a descri.
Dacă iar în cea din urmă știi frumos să zugrăvești
Plăcerea, melancolie, amor, chinuri sufletești,
Al odei cei înfocate ton înalt nu poți să-l fii.
Nici să alergi p'ale slavei pline de sînge cîmpii.
Felurile-s osebite, și voesc osebit dar;
Cine 'n mai multe se cearcă, osteneala-i e 'n zadar,

Eu dar ce din cruda vîrstă, de cînd ochii am deschis
Cînd a 'nceput pentru mine al vieții amar vis.
Am iubit de o potrivă tot ce mi-a părut frumos,
Tot ce sufletul înalță și e minții de folos;

Poet cum poci a mă crede, cînd al lirei Dumnezeu
 Încă nu vrea să-mi arate care este felul meu?
 Tot ce-mi place mă aprinde, și'n minutul ce citesc.
 A putea lucra întocmai, d'ocamdată socotesc.
 Apoi vine cugetarea. P'al meu spirit întreb: Știi
 Dacă tu în felu-acesta ești născut sau nu să scrii?
 Cîte planuri astă aspră idee mi-a stînjinit!
 Și din ce cărări plăcute cu putere m'a oprit!
 Eu asemăn a mea stare cu a unui călător,
 Care, neștiindu-și calea, fără povățuitor,
 Se oprește p' o cîmpie și, cu totul întristat,
 Drumuri vede, dar nu știe care e adevărat.
 Pleacă, se întoarce 'ndată, se pornește iar pe loc,
 Pierde vreme prețioasă și aleargă 'ntr'un noroc.
 Astfel sînt și eu; ca dînsul, totdeauna rătăcit,
 Ca să nu-l pierz, lăsînd drumul, poate cînd l-am neme
 Apoi nu ajunge-atîta, ci și chiar cînd mă pornesc
 A lucra cu hotărîre, pe un plan ce îmi croesc,
 Nu poci păzi cuviința, nici c'un umblet măsurat,
 La sfîrșit s'ajung d'a dreptul fără să mă mai abat.
 Dacă descriu o pădure, suma de copaci îi las,
 Și la un stejar mai mare trec cu un repede pas.
 Dacă sînt într'o grădină, pe la flori de rînd nu merg,
 Ci la trandafir îndată, și apoi la crin alerg.
 Depărtarea cea mai mare și ocolul cel mai lung
 Un ceas nu mă zăbovește, fac trei pasuri și ajung.
 Mărunțișurile-mi scapă, și ideile ce-mi vin,
 Dacă 'ncep cu o zîmbire, se sfîrșesc cu un suspin.
 Aplicarea îmi lipsește, și n'am darul însemnat
 A strica și a preface cîte sînt de îndreptat.
 Fără astă slăbiciune ceva tot aș izbuti,
 Osteneala și răbdarea pot orice a dobîndi.
 Însă eu, ca să mă apăr, las un lucru început,
 Și 'ntr'un sfert stric cîte-odată ce 'ntr'o lună am făcut.
 De pămînt trîntesc condeiul, meseria o urăsc,
 Și să nu-l mai iau în viață, eu mă jur și hotărăsc.
 Dar precum Boalo zice: un astîmpăr ne'nțeles
 Ne'ncetat se 'mprotivește hotărîrii ce-am ales.
 De urechi parcă mă trage, din somn noaptea mă dește
 Și cu multă plecăciune rima mîndră o aștept.
 Patîma inimii mele, chiar și streine nevoi,
 A le pune pe hîrtie sînt silit, fără să voi.
 Apoi cînd în elegie destul nu poci să vorbesc,
 Și s'arăt fără sfială toate cîte socotesc,
 Vre un dobitoc îndată vine înaintea mea,
 Și-mi rădică cu lesnire, sarcină oricît de grea;

Lupii, urşii îmi fac slujbă, leii chiar mi se supun,
 Adevăruri d'un preţ mare, cînd le poruncesc, ei spun.
 Socotesc că putem zice, fără să ne îndoim,
 Că e prea bun pentru fabuli secolu'n care trăim;
 Măcar că se află oameni care nu pricep de loc
 Cum a putut să vorbească un sălbatec dobitoc,
 Şi care vin să te 'ntrebe dacă e adevărat
 Că în vremea veche ciinii au vorbit așa curat ?
 Însă, cum ştii foarte bine, adevărul dezvălit,
 Fără mască, între oameni lesne nu e priimit;
 Şi subt feluri de podoabe dacă nu îl tăinuieşti,
 Ne'nteapta lui ivire poate scump să o plăteşti.

Tu dar, care-ai zis odată cum că naţiile 'ncep
 Prin poezie fiinţa şi-a lor stare de-şi pricep,
 Slăbiciunea muzei mele vino a o îndrepta;
 Căci, de scriu astăzi în versuri, asta este vina ta.
 Tu amorul poeziei mie mi l-ai însuflat,
 Şi ezemple îndestule de ce e frumos ai dat.

Aşa, cînd viitorimea, al nostru judecător,
 Care, fără de sfială, aspru, nepărtinitor,
 L'al său tribunal supune pe războinicii vestiţi,
 Pe despoţi şi pe miniştri, scriitorii străluciţi,
 Va voi să cerceteze pe acei care întii
 Stătură începătorii romîneştii poezii, —
 În rîndul celor de frunte numele tău va găsi,
 Şi a 'ntemeierii cinste de la ea vei dobîndi.
 Sînt mult mai vrednici de slavă acei care au făcut
 În ştiinţe sau în arte fericitul început,
 Decît cei ce după dînşii şi de dînşii îndreptaţi
 Au ajuns desăvîrşire de exemplu-i ajutaţi.

Epistola

D. V. II

Ziceai că în viață cea mai plăcută stare
E a omului liber de orice 'nsărcinare,
Care grijile lumii departe le aruncă,
Și'n pace, în tăcere, în liniște adîncă,
Lungit frumos pe spate, cu un ciubuc în gură,
Avîndu-și întru toate plăcerea de măsură,
La fumul ce se 'nalță se uită, se gîndește,
Și slava drept nimica, drept fum o socotește.

Tu dar, Apostol vrednic al acestei doctrine
Care ne izbăvește de grijile streine,
Spune-mi prin ce mijloace natura-mi poci pface,
Și zilele ca alții să le petrec în pace?
Cum să mă scap de muză, de vechea tiranie,
De ale lor capriții, d'a lor cochetărie,
Care întotdeauna mi-au fost supărătoare,
Și pricini felurite de lungă întristare?
În ce muzele noastre pot să ne folosească?
Nici chiar de un datornic nu știu să ne plătească!

În zadar mai dăunăzi am vrut, prin poezie,
Să scap d'o bagatelă, d'o mică datorie,
Ș'am arătat acelu care cerea parale,
Că viața e scurtă și vrednică de jale;
Că aurul, argintul, metaluri păcătoase,
La omul ce-o să moară nu sînt trebuincioase;
Că averea n'o ducem în lumea viitoare;
I-am făgăduit încă o elegie mare,
Care pe larg să-i spue, curat să-i dovedească,
Cum trebuie averea să o desprețuească,

Și versuri din grămadă i-am dat ca să-și aleagă.
 Dar toat'a mea silință,
 A fost peste puțință
 Puterea armoniei să-l fac s'o înțeleagă.

M'aș mîngîia d'aceasta, cînd aș vedea că poate
 Prin scrieri s'ar preface năravuri desfrinate.
 Atunci, lăsînd odihna, pentru-al mulțimii bine
 Aș zice și aș face cît spînzură de mine.
 Acum însă ce iese d'oi alerga p'în casă,
 De m'oi lovi d'un scaun, de sobă și de masă,
 Ca să arăt în versuri, în rînduri măsurate,
 Că cinstea și virtutea sînt lucruri lăudate,
 Că numai fapta bună este izvor de bine,
 Iar cea rea își aduce pedeapsa ei cu sine?
 Aste sînt prea frumoase și bune pe hîrtie,
 Cine însă le-ascultă sau va ca să le știe?
 De cînd lumea e lume, ce carte omenească
 Putu de fapte rele pe oameni să oprească,
 Tiranilor să 'nsufle a patriei iubire,
 Pe cei fără de suflet să-i facă cu simțire,
 Pe hoți să-i îndemneze cu cinste să trăiască,
 Și cîți judec' poporul să nu-l năpăstuiască?
 Cînte lupii și urșii în pilde cît le place,
 Omu-și caută treaba și tot ce-a'nvățat face.
 Povețele sînt vorbe, dar fapta e departe,
 Și prea puțini urmează morala dintr'o carte.

De aș avea 'ncai darul să scriu de poruncea-lă,
 Și cînd cearcă pămîntul vr'o mică zguduială.
 Să fac cîte-o duzină de ode sugrumate,
 Să laud rău sau bine, aș fi mulțumit poate,
 În vreme ce acuma, vorbind cum mi se pare,
 Imi fac vrăjmași. Sînt oameni ce nu iau îndreptare,
 Iar mai virtos aceia ce vor să ne muncească,
 Cîntîndu-ne cu iadul cîntarea cea drăcească.

Tu știi că am pățit-o, cînd am cercat a spune
 Că versuri schilogite nu crez să fie bune,
 Și că deocamdată noi nu știm latinește.
 Ura neîmpăcată, ce'n furia-i scrișnește,
 A zis (ce urît vede a omului orbire!)
 Că lupii, urșii, leii vorbesc de stăpînire;
 Că lupul e cutare, ce judecă, despoaie
 Și ia de pe om pielea ca lupul de pe oaie;

Că lebăda e omul ce dă povătuire,
 Acelor care umblă pe calea de pieire;
 Că boul e cutare ajuns în treaptă mare,
 Dator de orice bine la oarba întâmplare,
 Și 'n sfârșit că măgarul ce zbiară și răcnește
 E un ajutor jalnic ce prost ne sfătuește.
 Iată ce înțelesuri și ce cugete rele
 Vrăjmașii fără lege dau scrierilor mele.
 Apoi pas de lucrează în aste vremi de jale,
 Cînd vor să 'ncurce statul în pricini literare.
 În zadar și censura de mine 'ncredințată
 Și alți cîteva prieteni cu bună judecată
 Mă apără în lume, le spun că au greșală,
 Căci ei o țin tot una și zic că nu se'nșală.
 Mulțumesc astă dată și stăpînirii noastre,
 Care nici vru s'asculte la vorbe așa proaste.
 Altfel zău îmi e teamă că'n loc de mulțumire,
 M'ar fi făcut prieten cu vre o mănăstire,
 Unde, spălîndu-mi vina prin post și nemîncare,
 Mergeam în rai d'a dreptul și fără cercetare.
 De ce, domnilor critici, atîta urîciune?
 Dobitoacele mele au cugete prea bune;
 Și numai ton de cîrciumi, poezii monstruoase,
 Censura cea deșteaptă e drept să nu le lase;
 Ele ne strică gustul, și trista lor manie
 Parnasul îl preface în proastă băcănie.
 Dar fabulele mele, de tot nevinovate,
 Nu se ating de nimeni, n'au personalitate.
 De vă gășiți în ele, îmi pare foarte bine;
 Însă de vă e teamă ca nu cumva prin mine
 Să se 'ndrepteze lumea, greșala vă e proastă;
 Puteți să luați pildă chiar de la dumneavoastră,
 Care nu vă prefaceți, și fără încetare,
 Acelor ce v'ascultă, aduceți supărare.

Oricum, îmi e cam frică; de astăzi înainte
 La pasări, lighioane, voi da alte cuvinte,
 Deși mai aveam încă, mărturisesc păcatul,
 Să zic cîteva vorbe, de Paris răposatul,
 Care, bărbat d'onoare, om plin de bunătate,
 Făcea versuri d'acele ca din topor lucrate,
 Cum faceți dumneavoastră. Dar iar v'auzeam gura,
 Și iar mînjeați hîrtie, iar v'arătați căldura;
 Furioși de mînie, iar strigați după mine:
 „Auzi, nelegiuitul, că morții nu scriu bine!

Auzi ale cui versuri le socotește glume,
Și cu ce chip vorbește de dușii de pe lume!
Aceasta este vină grozavă, criminală,
Și merită osindă, pedeapsă capitală.”

Așa, ca să nu sufer strigări, nemulțumire,
Ca să nu trag asupra-mi vre o nenorocire,
Gindește-te și-mi spune un mijloc de'ndreptare,
Tu, care petreci timpul în sîntă nelucrare,
Care ai scri prea bine de ai avea dorința,
Dar care în odihnă îți mărginești silința;
Spune-mi cum poci de rimă, de muz'a mă desface,
Și eu, drept recompensă, o satiră ți-oi face.

Epistolă

D. I. C.

Prietene, mai ții minte acele povățuiri,
Care-mi dai la ale mele trecute nemulțumiri?
C'aveai cuvînt, o vază bine; eu prea înșelat eram,
Cînd socoteam de cumplite relele ce-atunci cercam.
Intr'o zi (de atunci însă multă vreme a trecut),
Povestindu-ți eu o nouă neplăcere ce-am avut,
Te-ai întors și c'o zîmbire: „Văz adevărat, mi-ai zis,
Și cunosc că ai dreptate, dar arată-o în scris,
Și în versuri, iar nu 'n proză, căci oricîți sînteți
poeți,
Voie a vă plînge 'n proză de l'Apolon nu aveți”.

Uitasem această glumă. Acum, fără să gîndesc,
Cea dintre noi depărtare, locul unde locuiesc,
Negrijirea, nelucrarea poet mă silesc să fiu,
Și în versuri de un stînjîn lucruri de nimic să-ți
scriu.

Sînt încredințat c'ai rîde, cînd vr'odată ai putea
Să mă vezi umblînd pe cîmpuri, rătăcit cu muza mea,
Și vinînd cîte-o idee, cîte-o rimă, un cuvînt,
Cînd p'în lună și p'în stele, cînd pe cer și pe pămînt.
Iar de gropi nici că e vorbă, căci în cîte-am căzut eu,
Căutînd cîte-un fras nobil, știe numai Dumnezeu!

Nu gîndi cu toate-acestea cum că mă gîndesc să
cînt

Gloria vremii trecute, secolii cari nu mai sînt,
Sau să laud pe vitejii fii ai vechii libertăți,
Care cu fierul în mîină, pe zidul Sînteii cetăți,

Pentru a unei cruci umbră, în războaie au pierit,
 Și ghirlanda vecinicii cu-a lor moarte-au dobândit.
 Astfel de 'nalte sujeruri, pentru muza mea nu sînt;
 Pin'a nu zbura în ceruri ea se cearcă pe pămînt.
 Precum soldatul ce este pentru răzbel pregătit,
 Pin'a nu pleca, și 'ncearcă al sabiei ascuțit.

Vino dar, de ai răbdare, și ascultă să-ți descriu
 Un coprins unde 'ntîmplarea astăzi voește să fiu,
 Ca să n'ai cuvînt a zice c'a mea muză n'a făcut
 Pentru buna ta plăcere orice 'n mină-i a stătit.
 Aici nu sînt văi sau dealuri; nu sînt crînguri sau
 păduri,

Care 'mpodobesc cu fală sînul veselei naturi,
 Și de unde își înalță cîntărețul zburător
 Immurile-armonioase l'al naturii creator.
 Nu e locul inspirării ș'al înaltei cugetări,
 Ce umple duhul de gînduri, inima de desfătări;
 Ci cîmpie fără margini, ce arată ne'ncetat,
 O vedere monotonă ochiului cel întristat.
 Spre amiază-zi se vede niște pomi și niște vii,
 Niște salcii semănate ici și colea pe cîmpii;
 Iar la răsărit departe, a lor frunte își ivesc
 Niște munți care cu slava cea pierdută se fălesc.
 Spre apus curge o apă, între două țări hotar;
 Frați a căror neunire a avut sfîrșit amar.
 Pe o margine e Zimbrul, iar pe alta un Vultur
 Care nici nu mai visează de al Tibrului murmur,
 Care subt o nouă formă și numire ce-a luat,
 Ca mulți, cîntecul, purtarea și năravul și-a schimbat.
 Alt, ori încotro 'ntorci ochii și ori încotro privești,
 Nimic nu se mai arată, deșărtul îl întilnești.
 Se preumblă peste cîmpuri milioane de țințari,
 Care, după răutate, seamănă a oameni mari;
 Mușcă cît îi iartă gura și, cu cite au puteri,
 Prin cîntări mă desfătează, parc'ar fi paracliseri.
 Turme de oi sînt mulțime, însă încă n'am găsit
 Un păstor ca în idile, un cioban de pizmuit.
 Și nu știu cum în vechime atîți mari biruitori
 Părăseau avere, slavă și trăiau între păstori!
 Dar adesea ori poeții lucrurile zugrăvesc
 Nu precum sînt în ființă, ci cum și le 'nchipuesc,
 Și acei ce fericita neavere-au lăudat
 Ale ei dulceți și bunuri nu crez să le fi gustat.
 Nimfele le văz desculțe; îmbrăcate 'n piei de oi.

Păstorilele, pe viscol, pe furtune și pe ploii,
 De a lor ticăloșie ocolite ca d'un lanț
 Îți ridică toată pofta de a face vr'un romanț.
 Mie-mi pare rău din suflet, căci de aș fi nemerit
 Ciobăncuțe cum văzusem într'o carte ce-am cetit,
 Ca un om care din fire nu am fost aristocrat,
 Fără pierdere de vreme m'aș fi și amoretat.
 Acum însă, ce poci face, cu ce mijloc să suspin,
 Când nimica nu mă doare și când nu simț nici un
 chin?

Bine-ar fi dacă vederea aș putea s'o amăgesc,
 Ș'un obiect ce urît este frumos să-l închipuesc;
 Dar măcar deși'nchiz ochii, nu poci imita de tot
 Pe modelul rătăcirii, pe viteazul *Don Chișot*.
 Așa, mărginit în sine-mi, trăesc aci ca un sînt,
 Și 'mpărat al neființei mi se pare cum că sînt,
 Fericit, cînd se întimplă, gonit de vr'un viscol greu.
 Un călător să s'abată puțin în locașul meu!
 Nu că e deșert pămîntul de tot de locuitori;
 P'în prejur sînt cîțiva nobili de moșii stăpînitori,
 Care din copilărie aici s'au obicinuit,
 Ș'ale lui Avraam bunuri din strămoși au moștenit;
 Dar vorbesc numai de vreme, n'a 'nvățat a se gîndi,
 Și decît zilele lunii, alta nu doresc a ști.
 Poate vrei să-i afli-anume, însă alt nu poci să-ți spui
 Decît că fieștecare e copil al mumei lui.
 Nu de mult, unul dintr'înșii părăsise-al său locaș,
 Sub cuvînt că-l locuște al cerurilor vrăjmaș;
 Dar în zilele trecute, după cum am auzit,
 Cu tămîie și o cruce pe toți dracii i-a gonit.
 Despre altele, buni oameni; ei sînt gata-a arăta
 Că, după sînta Scriptură, cred tot făr'a cerceta.
 Pentru ce? Ast cuvînt aspru, la auz supărător
 Și de turburări grozave lumii pricinuitor,
 Cuvînt vrednic de osîndă, care totdeauna-a fost
 Ca un termen de himie la norodul acest prost,
 Nu se zice p'aste țarmuri, unde omul liniștit
 Se îngrașă 'n neștiință, ca în veacul aurit.

Dar destul, iubită Muză! stăi să te mai odihnești,
 Că puterea-ți este slabă, și cam lesne ostenești.
 Și tu, înțelept prieten, care adeseori mi-ai dat
 Povește folositoare ce eu nu prea le-am urmat;
 Ale cărui fapte bune sînt vrednice-a se cinsti
 Și o dreaptă răsplătire merită a dobîndi.

De se vor pune vr'odată, în cumpenile cerești,
La porțile veșniciei purtările omenеști, —
Adio! de ale mele nu-ți mai vorbesc rătăcirii,
Singur, pricină adesea mi-am fost de nenorociri,
Măcar că și a mea soartă, care nu prea mi-a zîmbit,
Ne'ncetat ca o fantomă pretutindeni m'a gonit.
Dar ce sînt relele mele? Nimic eu le socotesc,
Cînd cu ale soartei tale nedreptăți le-asemuesc.
Astfel, cînd de pe un munte mă uit în jos pe pămînt,
Dealurile cealalte foarte mici îmi par că sînt;
Ochiul abia se oprește p'al lor vîrf neînsemnat,
Și mare îmi pare numai muntele cel înălțat.

Satira spiritului meu

Trageți toți cite-o carte: domnule, ești cu mine,
Șezi mă rog împotriva, și vezi de joacă bine.
— Dar ți-am spus, coconișă, că eu din întâmplare,
Nici bine, nici nebine nu poci să fac cercare.
Am cuvintele mele: aste jocuri plăcute,
Cu voia dumitale, îmi sînt necunoscute.
— Nebun cine te-o crede; vrei să te rugăm poate;
Astăzi chiar și copiii știu jocurile toate;
Secolul 'naintează. Caro: vezi că ți-e rîndul;
Dar ce făcuși acolo! unde îți este gîndul?
Cînd eu am dat pe riga, bați cu alta mai mare?
Astfel de neștiință e lucru de mirare!

Așa-mi zicea deunăzi, cu totul supărată,
O damă ce la jocuri e foarte învățată.
Apoi, șoptind pe taină cu cîteva vecine:
— Vedeți, zise, ce soartă, și ce păcat pe mine?
Două greșeli ca asta, zău, sufletul mi-l scot,
A! ce nenorocire! *ma chère*, ce idiot!

Vino acum de față și stăi la judecată,
Tu care le faci astea, ființă prea ciudată,
Spiri ce joci o rolă în lumea trecătoare:
De ce treabă-mi ești bună, putere gînditoare,
Cînd nu poci la nimica să mă ajut cu tine,
Cînd nu te-ai deprins încă nici vistu să-l joci bine?

Nu mai ești tu acela care 'n copilărie
Știai pe din afară vestit' Alexandrie,
Și viața ciudată a unui crai cu minte,
Care lasă pe dracu fără încălțăminte? 1)

1) Arghir, eroul poemei ce poartă numele lui, a furat de la dracu o pereche de papuci, care slugeau drept aripi aceluia ce se încălța cu dîșii.

Tu care mai în urmă, rîzînd d'aceste toate,
De rost puteai a spune tragedii însemnate,
Meropa, Atalia și altele mai multe,
Declamîndu-le toate cui vrea să te asculte?

Negreșit, îmi vei zice, Țiu minte ce îmi place,
Dar cărțile cu mine nu pot să se împace.
Mai lesne poci a spune hoțiile urmate
La zece tribunale sub nume de dreptate,
Mai lesne poci să număr pe degetele mele
Cîți sînti avem pe lună și cîte versuri rele,
Decît să bag de seamă ce carte nu e dată,
A cui este mai mică, și cine o să bată.
Cînd sînt în adunare, n'am altă mulțumire
Decît să se deschiză sujeruri de vorbire:
Atunci sînt gata, liber, ascult și, cu plăcere,
Tușesc, zîmbesc, mă leagăn și-mi dau a mea părere.
— Frumos răspuns! Ascultă: pe cît mie îmi pare,
De lume, de năravuri, ai slabă încercare;
Trebue să știi jocul, și danțul ce-ți lipsește,
Și niște mici petreceri ce se zic romînește
Jocuri nevinovate. Nevinovate fie,
Măcar că vini destule din ele pot să vie,
Trebue să faci pasuri și complimente bune;
La vorbe serioase cînd alții se vor pune
Să n'ascuți, să spui glume, să scoți la jucării,
Și pîn' a rîde alții, să rîzi tu mai întii.

Vezi domnișoru cela care toate le știe,
Căruia vorbă, spirit, îi stă în pălărie,
In chipul d'a o scoate cu grații prefăcute?
Hainele de pe dînsul sînt la Paris cusute;
Singur ne'ncredințează; lorneta atîrnată
Este și mai streină, d'o formă minunată;
Vrea s'o cumpere Prințul, dar ca un om cu minte
Dumnealui o tocmise ceva mai înainte.
Cînd le-a spus astea toate, o ia la ochi, privește
Chiar pe dama aceea cu care-atunci vorbește;
I-o dă în nas, se pleacă și, în sfîrșit, o lasă,
Zicîndu-i: Ce lornetă! te-arată mai frumoasă!

Fieșicine cunoaște ce cap tînărul are;
Dar, pentrucă dă bine din mîini și din picioare
Și trîntește la vorbe fără să se gîndească,
Am văzut multă lume cu duh să-l socotească.
Iată de ce talente avem noi trebuință!

Dar tu, care uiți lesne, spirit făr' de știință,
 Socotești că poți oare, prin altfel de mijloace,
 Arătându-te 'n lume vre o figură a face ?
 Pretenția aceasta mi s'ar părea ciudată.

Cînd pe la nunte, baluri, ne ducem vre odată
 (Căci din nenorocire puternica natură
 Ne-a unit împreună cu-o strînsă legătură),
 Rîz văzîndu-te singur, și într'un colț d'o parte,
 Parc'ai fi mers acolo ca să compui o carte,
 Iar nu ca să te bucuri cu lumea dimpreună.
 Dacă vr'o coconiță, frumoasă, dulce, bună,
 Crezînd că ne prefacem, ne'ndeamnă, ne poștește,
 Ne ia la joc, greșala-i îndată și-o plătește:
 Rar să se afle damă de mijloc așa tare,
 Ca să n'o fac să cază la cea dintîi mișcare.
 Asta îți e talentul și darurile toate!

Cît pentru darul vorbei, ce crezi că îl ai poate,
 E numai o părere; îți cei și iertăciune,
 Că nici pentru prieteni minciuni nu voi a spune.
 Adevărat, se 'ntîmplă să zici pe la soroace
 Cîte o vorbă două, care la unii place;
 În cîte rînduri însă distracțiile tale
 Te fac să scoți cuvinte ce nu ar fi cu cale,
 Să superi din greșală persoane însemnate,
 Ba încă, cîte-odată, și dame delicate,
 Rîzînd d'acele două, statornică pereche,
 Care își petrec seara șoptindu-și la ureche,
 De celelalte patru contese ideale,
 Umflăte de pretenții și vrednice de jale,
 Pe care dacă prințul le ia la bal de mină,
 Nu mai vorbesc cu nimeni cîte o săptămînă.
 Astăzi rîzi d'o pedantă, mîine d'o prețioasă;
 Zici de una ajunsă în vîrstă cuvioasă
 Că atestatul vremii nu va să-l priimească;
 Și d'alta ce iubește de cinste să vorbească,
 Ce laudă virtutea și'n veci ți-o pomenește,
 Zici că e virtuoaasă cît știm noi evreește.

Greșelile acestea îți fac un urît nume.
 Tu știi ce se întîmplă cînd se aude 'n lume
 Că cinevași s'apucă defectele s'arate;
 Mulți scot subt al lui nume minciuni nenumărate.

S'a vorbit într'o casă de un fanfaron mare,
Declamînd simțiminte ce singur nu le are,
Care la lot ar pune suflarea omenească,
Cînd cineva cu dînsul ar vrea să o tocmească;
S'a zis ceva de Iancu, de Stan, de Lăurescu;
Cine le-a scos acestea? — Le-a scos Alexandrescu.
Făr'a zice nimica, singura ta zîmbire,
De te-i afla de față, e o 'nvinovățire.
In zadar te porți bine și lauzi cîte-odată,
Chiar lauda în gură-ți de satiră-i luată.

Așa, în loc să critici greșalele streine,
In loc să rîzi de alții, mai bine rîzi de tine;
Invață danțul, vistul și multe d'al de alea,
Iar de vrei să faci versuri, ia pildă de la Pralea ¹⁾.

1) Pralea, traducătorul Psaltirii în versuri.

Toporul și pădurea

Minuni în vremea noastră nu văz a se mai face,
Dar că vorbea odată lemne și dobitoace
Nu rămîne 'ndoială; pentrucă de n'ar fi,
Nici nu s'ar povesti.

Și caii lui Ahil, care prooroceau,
Negreșit că au fost, de vreme ce-l trăgeau.
Intîmplarea ce știu și voi s'o povestesc
Mi-a spus-o un bătrîn pe care îl cinstesc,
Și care îmi zicea
Că și el o știa
De la strămoșii lui,

Care strămoși ai lui zicea și ei c'o știu
De la un alt strămoș ce nu mai este viu,
Și p'ai cărui strămoși, zău, nu poci să vi-i spui.

Intr'o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
Un țaran se dusesese să-și ia lemne de casă.
Trebue să știți însă, și poci să dau dovadă,
Că pe vremea aceea toporul n'avea coadă.
Astfel se încep toate: vremea desăvîrșaste
Orice inventă omul, orice spiritul naște.
Așa țaranul nostru, numai cu fieru 'n mină,
Incepu să slutească pădurea cea bătrînă.
Tufani, palteni, ghindari se îngroziră foarte:
„Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte, —
Incepură să zică, — toporul e aproape!
In fundul unei sobe țaranu-o să ne'ngroape!”
„E vre-unul d'ai noștri cu el ca să-i ajute?”
Zise un stejar mare, ce avea ani trei sute,
Și care era singur ceva mai la o parte.
— Nu. — Așa, fiți în pace; astă dată-avem parte;

Toporul și țăranul alt n'o să izbutească,
Decît să ostenească."

Stejaru-avu dreptate:

După multă silință, cercări îndelungate,
Dînd în dreapta și 'n stînga, cu puțină sporire,
Țăranul se întoarse fără de izbutire.
Dar cînd avu toporul o coadă de lemn tare,
Puteți judeca singuri ce tristă întîmplare.

Istoria aceasta, d'o fi adevărată,

Imi pare că arată

Că în fieșice țară

Cele mai multe rele nu vin de pe afară,
Nu le aduc streinii; ci ni le face toate
Un pămîntean d'ai nostri, o rudă sau un frate.

Șoarecele și pisica

Un șoarece de neam, și anume Raton,
Ce fusese crescut sub pat la pension,
Și care în sfârșit, după un nobil plan,
Petrecea retras într'un vechi parmazan,
Intilni într'o zi pe Chir Piscicovici,
Cotoi care avea bun nume 'ntre pisici.
Cum că domnul Raton îndată s'a gătit
Să o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu 'ntre urechi, cu un aer de sînt,
Incepu a striga: „De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îți fac rău? Nu cumva te gonesc?
Binele șoricesc cît de mult îl doresc
Și cît îmi ești de scump, o știe Dumnezeu!
Cunosc ce răutăți v'au făcut frații mei,
Și că aveți cuvînt să vă plingeți de ei;
Dar eu nu sînt cum crezi; căci chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreți un ajutor.
Eu carne nu mînînc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc.”
La ast frumos cuvînt, Raton înduplecat,
Văzînd că Dumnezeu de martur e luat,
Iși ceru iertăciuni și-l pofti a veni
Cu neamul șoricesc a se 'mprieteni.
Il duse pe la toți și îl înfățișă
Ca un prieten bun ce norocul le dă.
Să fi văzut la ei jocuri și veselii!
Căci șoarecii cred mult la fizionomii,
Ș'a acestui strein atîta de cinstit
Nu le înfățișă nimic de bănuît.

Dar într'o zi, cînd toți îi deteră un bal,
După ce refuză și limbi și cașcaval,
Zicînd că e în post și nu poate mînca,
Pe prietenii săi ceru a 'mbrățișa.
Ce fel de îmbrățișeri! Ce fel de sărutat!

Pe ciți gura punea,
Indată îi jertfea;

Incît abia doi, trei cu fuga au scăpat.

Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.

Eu prin cotoiul acesta să vă arăt m'am silit
Icoana adevărată a omului ipocrit.

Cîinele și cățelul

„Cît îmi sînt de urite unele dobitoace,
Cum lupii, urșii, leii și alte cîteva,
Care cred despre sine că prețuesc ceva!

De se trag din neam mare,

Asta e o 'ntîmplare:

Și eu poate sînt nobil, dar s'o arăt nu-mi place.
Oamenii spun adesea că 'n țări civilizate

Este egalitate.

Toate iau o schimbare, și lumea se cioplește,
Numai pe noi mîndria nu ne mai părăsește.
Cît pentru mine unul, fieștecine știe

C'o am de bucurie

Cînd toată lighioana, măcar și cea mai proastă,
Cîine sadea îmi zice, iar nu *domnia-voastră*."

Așa vorbea deunăzi, cu un bou oarecare,
Samson, dulău de curte ce lătra foarte tare.
Cățelul Samurache, ce ședea la o parte

Ca simplu privitor,

Auzind vorba lor

Și că nu au mîndrie, nici capriții deșarte.

S'apropie îndată

Să-și arate iubirea ce are pentru ei:

„Gîndirea voastră, zise, îmi pare minunată,
Și simțimîntul vostru îl stimez, frații mei."

„Noi frații tăi? răspunse Samson plin de minie.

Noi frații tăi, potaie?

O să-ți dăm o bătaie

Care s'o pomenești.

Cunoști tu cine sîntem, și ți se cade ție,
Lichea nerușinată, astfel să ne vorbești?"

„Dar ziceați...— Și ce-ți pasă? Te 'ntreb eu ce ziceam?

Adevărat vorbeam,

Că nu iubesc mândria și că urăsc pe lei,

Că voi egalitate, dar nu pentru căței.”

Aceasta între noi adesea o vedem,

Și numai cu cei mari egalitate vrem.

Pisica sălbatică și tigru

Un cotoi sau pisică,
Din două nu știu care,
Nici mare, nici prea mică,
Dar foarte mîncătoare
Și din soiul acela ce 'n păduri locuște
Și pe copaci trăește,
Văzu un tigru mare
Trecînd pe o cărare.
De sus de pe ghindar, unde era urcată,
Pisica socoti
Că poate-a-l îngrozi,
Și fără a pierde vreme se adresă îndată
La tigru ce trecea
Fără de-a o vedea.
„Ia stăi, mă rog, puțin, jupîne de pe jos,
Care te socotești
Că nu știu cine ești.
Mîndria ce arăți cu noi e de prisos:
Știi din ce neam mă trag și că strămoșii mei
Sînt fii de Dumnezei?
Nemuritorii toți, din cer cînd au fugit,
Subt nume de pisici în lume au trăit.
Preoții eghipteni în templuri îi slăvesc,
Și niște tigri mici cu noi se potrivesc!”
„Dacă strămoșii tăi cu tine semăna,
Negreșit era proști cîți lor se închina, —

Răspunse tigrul meu; — iar dacă au avut
Vr'un merit cunoscut,
Ceva dumnezeesc,
Atunci eu te căesc,
Și pentru starea ta de milă sint pătruns,
Căci d'or fi câte spui, zău, prea rău ai ajuns."

Deși mulți au zis-o, eu tot o mai zic!
Gloria străbună pe strămoși cinstește:
In zadar nepotul cu ea se fălește,
Cînd e, cum se 'ntîmplă, un om de nimic.

Dreptatea leului

Leul, de multă vreme, ridicase oștire,
Să se bată cu riga ce se numea Pardos;
Căci era între dinșii o veche prigonire
Și gîlcevire mare, pentru un mic folos.

Vreau, adică, să știe
Cui mai mult se cuvine

Să ție pentru sine
Un petec de cîmpie

Și un colț de pădure, de tot ne 'nsemnător,
Ce despărțea ținutul și staturile lor.

Acum sînge mult curse și multe luni trecură,

Făr'a se putea ști

Cine va birui.

Elefantul năsos

Și bivolul pieptos,

Cu lupul coadă-lungă

Multe izbinzi făcură.

Fieșicare tulpină era plină de sînge.

Ici se vedea un taur jumătate mîncat;

Lîngă el un tovarăș ce zbiară și îl plînge;

Colo, un porc sălbatec fără două picioare;

Și, mai la vale, vulpea se tăvălește, moare,

Oftînd după curcanii ce încă i-au scăpat!

Iar mai vrednic de jale era viteazul urs,

De două coarne groase în inimă pătruns.

Leul, văzînd că lupta nu se mai isprăvește,

Trimise la maimuță, vestită vrăjitoare,

Ce spun că știa multe și că proorocea

Intîmplările toate, după ce se trecea;

Trimise, zic, la dînsa, să-i facă întrebare,

Cum poate să ajungă sîrșitul ce dorește.

Ea se puse pe gânduri, tuși, apoi răspunse,
 Rozînd cu mulțumire darurile aduse:
 „Ca să poată 'mpăratul lesne să biruiască,
     Trebue să jertfească
 Pe acel ce în oaste e decît toți mai tare,
 Mai vestit în războaie, mai vrednic și mai mare.”
 Auzînd astea, leul strînse a sa oștire:
 „Lighioanelor! zise, viu să vă dau de știre
 Că astăzi din noi unul trebue să murim:
 Așa va proorocul. Rămîne-acum să știm
     Cine este mai tare.
 Cit pentru mine unul, cum vreți... dar mi se pare
 Că nu prea sînt puternic, căci pătinesc de tuse.”
 Vulpea era aproape: „Ce-are aface! răspunse,
     Înălțimea ta ești
     Oricît de slab poftesti.”
     „Dar și puterea noastră
     E îndestul de proastă”,
 Strigară tigrii, urșii, și cu un cuvînt toate
 Lighioanele-acelea ce erau mai colțate.
 „Nu rămîne 'ndoială”, le răspunse 'mpăratul.
 Iepurele, sărmanul, — crez că-l trăgea păcatul,
     Sau păcate mai multe
     De moșii lui făcute —
 Veni să-și dea părerea. Dar toți, cit îl zăriră,
     Asupră-i năvăliră.
 „Ia vedeți-l! strigară. Cu bună 'ncredințare
     El este mai tare!
 S'ascundea urechiatul, și nu-i plăcea să moară
 Ca să ne facă nouă biruința ușoară!
 Pe el, copiii! Luați-l: el are să 'mplinească
 Ce ne-a zis proorocul din porunca cerească!”
     Ciinii atunci săriră
     Și'n grab țî-l jupuiră.

Se află vre o țară unde l'asa 'ntîmplare
 Să se jertfească leul? Nici una, mi se pare.
 Nu știu cum se urmează, nu pricep cum se poate,
 Dar văz că cei puternici oriunde au dreptate.

Lupul moralist

V'am spus, cum mi se pare, de n'oi fi uitat,
Că lupul se 'ntimplase s'ajungă împărat.
Dar, fiindcă v'am spus-o, voi încă să vă spui
Ceea ce s'a urmat sub stăpînirea lui.

Auzind împăratul că 'n staturile sale
Fac năpăstuiiri multe păroșii dregători;
Că pravila stă 'n ghiare, că nu e deal sau vale
Unde să nu vezi jertfe mai mulți prigonitori,
Porunci să s'adune obșteasca adunare

Lîngă un copaci mare;
Căci vrea pe unii alții să-i cam dojenească
Și 'n puține cuvinte
Să le aducă-aminte
Datoriile lor.

Toți se 'nfățișară, și 'nălțimea lupească
Incepu să vorbească
C'un glas dojenitor:

„Domnilor de tot felul! Bune sînt astea toate?
Datoriile slujbei astfel le împliniți?
Nu aveți nici sfială, nici frică de păcate,
Să faceți nedreptate și să năpăstuiți?
Toate slujbele voastre țara vi le plătește;

Încă, pe la soroace,
Cîte un dar vă face.
Dar reaua nărvire,
Ce o aveți din fire,
Nu se tămăduște.
Vedeți cu ce morți grele,
Se săvîrșesc din lume,
Și cum lasă rău nume
Acei care fac rele.

Gîndiți-vă că poate veți da cuvînt odată
La 'nalta judecată,
Gîndiți-vă la suflet, și luați de la mine
Pildă a face bine."
Ast cuvînt minunat,
Pe care domnul lup auz că l-a 'nvățat
Trecînd pe lîngă sat,
La ziua unui sînt, cînd preotul citea
Și propoveduia,
Pe mulți din dregători să plîngă i-a 'ndemnat.
„E! ce ați hotărît, jupîni amploiați?
Oare o să vă 'ndreptați?”
Ii întrebă atunci înălțimea 'mblănită,
Ce purta o manta de oaie jupuită.
„Spuneți: o să schimbați purtarea-vă cea proastă?”
„Să trăiți la mulți ani, dobitocia voastră”,
Răspunse un vulpoi în slujbe lăudat.
„Ne poate fi iertat
Să vă 'ntrebăm smerit pe înălțimea ta
De unde-ați cumpărat postavul de manta?”
Cînd mantaua domnească este de piei de oaie,
Atunci, judecătorii fiți siguri că despoaie.

Lebăda și puii corbului

Lebăda odată-aflase
(Însă cum se întâmplase
Nu poci să vă dau cuvînt)
Cum că într'un colț de lume,
Intr'un loc cu mare nume
Și pe un frumos pămînt,

Niște paseri osîndite,
Corbi de cîțiva ani numite,
In primejdie trăesc.
Lebedele au din fire
O ciudată presimțire,
Care este dar ceresc.

Așa, să le izbăvească,
Cu o rîvnă părintească,
Ea plecă pînă în ziori.
Ajungînd într'o livede,
In culcuș de vulpe vede
Pui de corb nezburători,

Care într'o vizuină
Petreceau ca în grădină,
D'a lor soartă mulțumiți.
Pasărea cea albă'ndată
Către dinșii se arată,
Zice: „Puilor iubiți!

Soarta voastră e de milă!
Spuneți cum pe voi în silă
Aici vulpea v'a adus?"
Corbuleții în mirare
Răspund iute, rîzînd tare:
„Noi de voie ne-am supus.

Vulpe, ce e, nu știm spune,
Decît că năravuri bune
Acea damă arăta:
Că avea coadă pe spate,
C'al ei păr în galben bate,
Și că ochi lucioși purta.

Ea, cînd ne-a luat de-acasă,
Ne-a spus că la a sa masă
Are feluri de mîncări;
Că e prinț de dobitoace,
Că pe noi va a ne face
Să ajungem la mari stări.

Ne-a mai spus că ne e rudă,
Că din vîrsta cea mai crudă
Neamul nostru l-a iubit.
Ea, ca și al nostru tată,
Că ne tragem ne arată
Din vulturul cel slăvit.

Și adesea ne vorbește
Că din suflet se silește
A ne da slava dîntii."
Lebăda strigă cu jale:
„Sînteți pe a morții cale,
O voi, ai corbului fii!

Dar al vostru sec părinte,
Cum nu și-a adus aminte,
Ceea ce i s'a întîmplat,
Cînd își părăsi locașul,
Și din gură lăsă cașul,
Iar de vulpe înșelat?"

Puii, nebăgînd-o 'n seamă,
„Cale bună-i zic, madamă,
Noi nu știm ce ne vorbești,
Și prin astfel de cuvinte
Să ne scoți acum din minte,
Cam de geaba te silești.”

„Eu mă duc, lebăda zise,
Insă vouă vă sînt scrise
Multe rele să răbdați;
Căci prostia-vă cea mare,
Ca și-a penii 'ntunecare,
Nu se poate s'o spălați.”

Boul și vițelul

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
In zilele noastre de soartă-ajutat
Și decît toți frații mai cu osebite,
Dobîndi 'n cireadă un post însemnat.

— Un bou în post mare? Drept cam ciudat vine,
Dar asta se 'ntimplă în oricare loc:
Decît multă minte, știu că e mai bine
Să ai, totdeauna, un dram de noroc.

Așa d'a vieții veselă schimbare,
Cum și de mindrie boul stăpînit,
Se credea că este decît toți mai mare,
Că cu dînsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea, plin de bucurie,
Auzind că unchiul s'a făcut boier,
Că are clăi sumă și livezi o mie,
„Mă duc, zise 'ndată, nițel fin să-i cer.”

Făr' a pierde vreme, vițelul pornește,
Ajunge la unchiul, cearcă a intra;
Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
„Acum doarme, zice, nu-l poci supăra”.

„Acum doarme? ce fel! pentru 'ntîia dată
După prînz să doarmă! Obiceiul lui
Era să nu șează ziua niciodată;
Ast somn nu prea-mi place, și o să i-o spui.”

„Ba să-ți cauți treaba, că măninci trinteală;
S'a schimbat boierul, nu e cum îl știi;
Trebue 'nainte-i să mergi cu sfială,
Priimit în casă dacă vrei să fii.”

La o mojiție atîta de mare,
Vițelul răspunde că va aștepta;
Dar unchiul se scoală, pleacă la plimbare,
Pe lîngă el trece, făr' a se uita.

Cu mîhnire toate băiatul le vede,
Însă socotește că unchiu-a orbit;
Căci, fără 'ndoială, nu putea a crede
Că buna sa rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși prea de dimineață
Să-i găsească vreme la dînsul veni;
O slugă, ce-afară îl vedea că 'nghiață,
Ca să-i facă bine de el pomeni.

„Boierule, zise, așteaptă afară
Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu.”
„Cine? A mea rudă? Mergi de-l dă pe scară.
N'am astfel de rude, și nici voi să-l știu.”

Vulpea liberală

Vulpea fără 'ncetare

Striga în gura mare

Că, de cînd elefantul peste păduri domnește,
Trebile merg la vale și lumea pătimeste;

Că este nedreptate,

Că va să cheltuiască

Veniturile toate

Pentru masa domnească.

D'acestea elefantul cît a luat de știre,
Temîndu-se, cu dreptul, de vre-o răzvrătire,

Pe iepure la vulpe cu un bilet trimise,

O invită la curte, o 'mbrățișe și-i zise:

„Am aflat, jupîneasă, că ai mare talent.

Voi să te pui în pîine;

Și, începînd de mîine,

Iți dăm cu mulțumire,

Ca un semn de cinstire,

Al găinilor noastre întins departament;

Caută-ți bine treaba.”

„Pe seama mea te lasă!”

Răspunse oratorul și, sărutîndu-i laba,

Se întoarse acasă.

In ziua viitoare,
Vulpea ca totdeauna veni la adunare;
Dar însă oblojită, pe sub barbă legată,
Și cu un lipan mare la cap înfășurată.
„Ce ai, de suferi astfel?” o întrebară toate.
„Imi e rău de aseară, îmi e rău cît se poate;
Și cu trebile țării să mă lăsați în pace.

Domnul știe ce face;
El ne'ncetat gîndește la al obștii folos.
Adio! sînt bolnavă: m'am înecat c'un os.”

Cunosc mulți liberali; la vorbe ei se 'ntrec,
Dar pînă în sfîrșit cu oase se înec.

C u c u l

Cucul, pasăre proastă, dar plină de mândrie,
Socotind c'al său nume

Este vestit în lume,

Hotărî să mai facă vre o călătorie,
Ca s'adune respecturi și însuși să privească
Cu ce chip îl slăvește nația păsărească.

Plecă; dar abia merse pînă 'n vecinătate,
Și găsi felurime de păsări adunate,

Care, din întimplare,

Se întreceau la cîntare.

Stătu să le asculte: toate pe rînd cîntară,
Care prost, care bine, talentu-și arătară.

Iar bieteii coțofene îi cerură iertare

Că nu-i dau ascultare;

Ii ziseră: „Taci, soro, te roagă obștea noastră;
Despre cîntec, ne iartă, ești ca un cuc de proastă”.

Astfel păși și cioara; în rîs ea fu luată

Și cu un cuc nemernic de toate comparată.

D'asemenea onoruri cucul supărat foarte,

Se duse mai departe;

Dar ori unde mergea,

Nimic alt n'auzea.

În sfîrșit, obosit

Și deznădăjduit,

La cuibul său veni,

Făr' a se mai opri.

Puii cît îl zăriră,

Pe loc îl ocoliră;

Apoi îl întrebară:

„Ce mai veste p'afară?”

„Urită”, le răspunse, „și vrednică de jale:
Am umblat multe locuri, dar nu m'am mulțumit.
Toate îmi par schimbate și toate merg la vale,
Păsările sînt bete și lumea-a nebunit.”

Tot omul despre sine lesne se amăgește.
Nimenea nu își este aspru judecător;
Dar judecata obștii e o învățătură.
Mulți ce se cred pe sine un ce rar în natură
Mai lesne zic că lumea nu știe ce vorbește,
Decît să va să-și simță nimicnicia lor.

Cîinele și măgarul

Cu urechea plioștită, cu coada 'ntre picioare,
Cîinele, trist și jalnic, mergea pe o cărare.
După îndestul umblet, iată că-l întilnește

Un măgar, și-l oprește:

„Unde te duci? îi zise:

Știi, parcă te-a plouat. Ce rău ți s'a întîmplat?

Așa stai de mîhnit!”

„Dar, sint nemulțumit.

La împăratul leu în slujbă m'am aflat;

Însă purtarea lui,

De e slobod s'o spui,

M'a silit în sfîrșit să fug, să-l părăsesc.

Acum cat alt stăpîn; bun unde să-l găsesc?”

„Numai de-atît te plîngi?” măgarul întrebă.

Stăpînul l-ai găsit, îl vezi, de față stă.

Vino numai decît la mine să te bagi;

Eu îți făgăduesc

Nu rău să te hrănesc;

Nimic n'o să lucrezi, nici grijă n'o să tragi.”

La propunerea sa, cîinele i-a răspuns:

„Ascultă-mă, să-ți spui: e rău a fi supus

La oricare tiran; dar slugă la măgar

E mai umilitor, și încă mai amar.”

Bursucul și vulpea

Bursucului îi venise rîndul și el să domnească
Peste un pogon de tufe, în pădurea părintească,
De marginea unei ape. Rigatul îi era mic,

Și acei ce îl văzură

Toți într'o unire zic,

Se învoesc a spune că nu era alt nimic

Decît o miniatură.

Dar riga voiajase.

Și 'n streinătate-aflase

Că un bursuc domnitor,

Ce va să-și facă un nume

Mare și faimos în lume,

E neapărat dator

Să ia un ton de mărire,

Să dea porunci pe oștire,

Chiar de n'ar avea soldați.

Căci astfel obișnuesc

Toți acei care domnesc,

Duci sau regi sau împărați.

Așa el și slobozi

Patru ordine de zi

Intr'acest chip redijate:

„Către armile noastre de linie și de mare,

Cavalerii, infanterii și artilerii ușoare,

Poruncim... și celelalte”.

O poruncă din acestea, nu știu cum s'a întimplat,

De vînt a fost aruncată

În țara învecinată,

Unde domnea leopardul. Acest domn s'a îngrijat

Văzînd că bursucul are

Armie așa de mare.

Spre a fi încă mai sigur, el într'acolo porni
Pe ministrul din afară, pe vulpe, și-i porunci
Să saluteze pe prințul, dar în taină-a spiona
Și a trage cu urechea, iar mai ales a afla
Cum merg trebile p'acolo, cât e de primejdios,
Și câtă armie ține vecinul său cel păros.
Sfârșindu-se ambasada, vulpea înapoi veni;
Se înfățișă la curte, se închină și vorbi:

„Porunca am împlinit;
Cu ochii-mi le-am văzut toate,
Și poți dormi liniștit
Fără să ai griji deșarte.

Căci toate acele armii de linie și de mare,
Cavalerii, infanterii și artilerii ușoare,
Nu sînt alt, poți fi prea sigur, pestrițele împărat,
Decît un soldat pe apă și o luntre pe uscat.”

Vanitatea e mic vițiu, dar cu bună încredințare
Ea adesea ne espune la ridicol foarte mare.

Porcul liberat

Cînd s'au liberat Țigani, în anul de la Hristos
O mie și... nu știu cîte, unul din ei, omenos,
Vru și el să libereze pe un porc ce el avea
Și în jug de multă vreme lîngă șatră îl ținea.
Îl chemă dar și îi zise: „Porcule, purcelul meu,
Cunosc însumi, din cercare, jugul cît este de greu,
De aceea te fac liber; d'acum poți a vieții
Oricum ți-o plăcea, și hrana singur a ți-o dobîndi.”
„Să trăești! Inșă, stăpîne, în grădini poci eu intra,
Pepeni, dovlecei și verze fără grijă a mînca?”
„Ba nu, astea sînt oprite.”—„Așa dar îți mulțumesc.
Cu un sfert de libertate, drept să spui, nu mă'nvoiesc.
Ba crez chiar că e rușine, cînd toți porcii au trăit
La coșare în robie, să ies eu mai osebit,
Să-mi ridic mai pe sus botul și de treapta lor să fug.
Ș'apoi ce ar zice boii, văzîndu-mă fără jug?”

Unii 'nțeleg libertatea ca porcul cel țigănesc;
Alții, deprinși cu robia, de ea greu se despărțesc.

Lișița, rața și gîsca

Spun că 'n vara trecută, o lișiță ș'o rață,
Ai lebedei de baltă consilieri privați,
Supt președința giștii s'au strîns de dimineață
Pe lac la Cișmegiu. Acolo invitați
Erau, din înalt ordin, a hotări în sfat

O pricină de stat,

Adică prin dezbateri adînci să chibzuiască
Pentru un pește mare cu ce sos să-l gătească.

Căci lebăda gîtoasă

Voia să dea o masă.

Mare le fu gilceava și lungă convorbirea.

Presidentul le zise: „Fraților senatori,

Să lăsăm chibzuirea.

Pricina, cum să vede, e foarte delicată,

Și dup'a mea părere trebuie aminată;

Veniți mîine în zori.”

Propunerea aceasta cu toți o aplaudară

Și pentru 'ntîia oară

Pe gîscă lăudară

Pentru a ei idee. Apoi se risipiră

Și a doua zi iară la-același loc veniră.

Pin'a doua zi însă, știți ce s'a întîmplat?

Fiind vară și soare și o căldură mare,

Peștele s'a stricat

Și racii l-a mîncat.

Cuvintele-aici scrise să nu vă pară glume;

Consiliuri d'acestea vedem destule'n lume

Și la noi mai ales

Se 'ntîmplă foarte des.

Epigrame

IV

Un preot cuvios
Odată spovedea
Un print religios,
Și astfel îi vorbea:
„Ajută, domnul meu,
Pe cei săraci găsești,
Căci chiar pe Dumnezeu
Intr'înși îl cinstești.
Știi ceea ce-a grăit
Al lumii creator:
Că cerul e gătit
De moștenire lor.”
„O! dacă e așa, răspunse mulțumit
Acel spoveduit,
Nici o grijă să n'ai cuvioșia ta;
Căci bunul Dumnezeu de mă va ajuta,
Eu îți făgăduesc
Pe toți supușii mei de rai să-i pregătesc.”

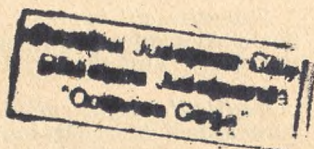
V

În iad, mai deunăzi, câțiva răposăți,
Care în viață treceau de 'nvățați,
Dideseră jalbă, arătînd că cer
Să se pedepsească jupînul Volter,

Pentru cite rele de dînșii vorbea,
Atunci cînd trăia.
„Domnilor, strigă Volter mînios,
Jalba ce ați dat este de prisos.
Ce pedeapsă-mi vreți? Ce rău îmi doriți?
Eu vă socoteam destul mulțumiți,
Cînd în București, după cum v'am spus,
Doi vrăjmași ai mei știți cum m'a tradus”.

Edițiile operelor lui Gr. Alexandrescu

Eliezer și Neftali. Poemă tradusă din Florian de Gr. Alexandrescu, București, 1832. În Tipografia lui Eliad. (Paginile 87—120 cuprind: *Poezii ale D. Gr. Alecsandrescu*.)

Poezii ale D. Gr. Alecsandrescul. București. Tipărite la Zaharia Karkaleki, 1838.

Poezii a lui Gr. Alecsandrescu. Ediție completă. Iași. La Cantora Foaiei Sătești, 1842. (Apărută prin îngrijirea lui A. Donici.)

Suvenire chi impresii, epistole chi fabule de Grigorie Alesandrescul. București. Tipografia lui C. A. Rosetti și Vinterhalter, 1847.

Meditații, elegii, epistole, satire și fabule de Grigorie Mihail Alexandrescu, București. Tipografia Națională a lui Ștefan Rassidescu, 1863. (Paginile I-LX cuprind *Memorial de călătorie*.)

Edițiile de după moartea poetului:

Grigorie Alexandrescu, *Scrieri în versuri și proză*. București, Editura Librăriei Socec & Comp., 1893. (Ediția aceasta, apărută din îndemnul lui Ion Ghica și sub îngrijirea lui I. Bianu, are la bază ediția din 1863. Ea cuprinde și trei poezii inedite.)

Gr. M. Alexandrescu, *Meditații, elegii, epistole, satire și fabule*, Iași, Editura Librăriei Fraților Șaraga [fără dată]. (Față de celelalte ediții, aceasta adaugă o satiră, adresată lui Eliad, și trei articole.)

Grigorie Alexandrescu, *Scrieri în versuri și proză*, cu o prefață de G. Coșbuc. București, Editura „Minerva”, 1902.

Gr. M. Alexandrescu, *Proză și versuri*. București, Editura „Alcalay” („Biblioteca pentru toți”), 1902.

Gr. M. Alexandrescu, *Poezii*. Epistole, Satire, fabule, epigrame, traduceri cu o culegere asupra vieții și operei poetului și însemnări de Em. Gîrleanu. București, Editura „Alcalay” (Biblioteca pentru toți”), 1907. (Luând ca bază edițiile din 1842 și 1847, această ediție dă în note variantele tuturor edițiilor. S’au adăugat: fabula „Vulpea, calul și lupul”, satira împotriva lui Eliade, după ed. Șaraga, și două poezii intitulate: „Majestății Sale Carol I Regele Romîniei” aflate în colecția lui D. Gusti, *Armonii*, Iași, Editura Tipografiei H. Goldner, 1881.)

Gr. Alexandrescu, *Memorial de călătorie*. București. Editura „Alcalay” („Biblioteca pentru toți”) [fără dată].

Grigore Alexandrescu, *Poezii alese*, cu un portret, un facsimile și un studiu de Mihail Dragomirescu. București, Editura Casei Școalelor, 1921. (Cuprinde 34 de poezii.)

Gr. Alexandrescu, *Poezii*. București, Editura „Cultura Națională”, 1923. (Ediție făcută de d. Al. Busuioceanu; cuprinde 35 de poezii.)

Grigore Alexandrescu, *Poezii, Memorial de călătorie*, cu introducere, biografie, note și indice de Gh. Adamescu. București, Editura „Cartea Romînească” [fără dată]. (S’a luat ca bază ediția din 1863, adăogîndu-se poeziile lăsate afară de autor, poeziile publicate după 1863 și poeziile postume.)

Gr. Alexandrescu, *Fabule*, cu un studiu introductiv și vocabular de Petre V. Haneș. București. Editura „Tipografiile Romîne Unite” [fără dată].

Gr. Alexandrescu, *Meditații, epistole, satire*, publicate de Petre V. Haneș. București. Editura „Tipografiile Romîne Unite” [fără dată].

„BIBLIOTECA ȘCOLARĂ” a întocmit prezenta *Antologie* după ediția din 1863, aceasta reprezentînd ultima redacțiune a poetului. Ordinea poeziilor a fost respectată.

Note

Pag. **21.** — Doamna Florica, îngropată la Cozia, nu este *soția* lui Mihai Vodă, ci *fiica* lui.

Pag. **23.** — *Ossianice palate*: palate fantastice, ca în poemele lui Ossian. S'a crezut în existența acestui poet gaelic (irlandez) pînă în momentul în care s'a dovedit că el este o născocire a lui James MacPherson, autorul poemelor atribuite lui Ossian.

Pag. **24.** — *Riga*: regele. — *Fanal*: felinar.

Nu se știe sigur unde s'a dat lupta dintre Carol Robert și Basarab cel Mare (1330). Unii o plasează la Posada, între Cimpulung și Bran, alții între Curtea de Argeș și Sibiu, în Loviștea.

Pag. **27.** — *Capîște*: templu păgîn; biserică creștină, de alt rit decît cel greco-oriental.

Pag. **31.** — Intîmplarea autentică la care se referă Gr. Alexandrescu și care i-a folosit ca motiv de inspirație e povestită și de I. Heliade Rădulescu în *Curs întreg de poezie generale*, vol. II (nota de la sfîrșitul volumului).

Pag. **34.** — *Antonie*: Marc Antoniu.

Pag. **36.** — *Ai lui Apolon fii*: poezii.

Pag. **38.** — *Ca undele vestite fîntînii de mirare*
Prin care morții uită că'n lume au trăit.

Aluzie la riul Lethe din infern. Cei care beau din apa lui uitau că au trăit.

De mirare: extraordinară.

Pag. **42.** — *Palmira*: cetate din Siria, a cărei strălucire a ținut pînă la cucerirea ei de către Romani (272). A fost distrusă de Aurelian.

Pag. **45.** — *Adio* e traducerea poeziei *Fare thee well* (= adio) de Lord Byron.

Pag. **47.** — *Intristare* e traducerea poeziei *Tristesse* de Lamartine. — *Oranzii*: portocalii. — *Oranze*: portocale. — *Cintia* (*Cynthia*): inspiratoare a poetului latin Propertiu (numele ei adevărat era *Hestia*).

Pag. **48.** — În „Revista Română“, anul 1861, nota lui Gr. Alexandrescu e astfel amplificată: „Mănăstirea Stelii din Tîrgoviște, clădită de Vasile Lupul în urma bătăliei ce a avut cu Matei Basarab“. — *Balotați*: aruncați încoace și încolo.

Pag. **50.** — *Armii*: armate. — *Rezonul*: motivul.

Pag. **51.** — *Pricopseală*: învățătură. — *Ofis*: decret. — *Redijat*: redactat.

Pag. **52.** — *Nu plătește*: nu valorează.

Pag. **53.** — *Regulamentul*: Regulamentul organic.

Pag. **56.** — Satira e adresată consulului rus Halcinsky, care a funcționat în București pe la 1853—1854. — *Iazmă*: fantomă. — *Basețea*: josnicia. — *Omiopatic* (pronunțarea greacă modernă pentru *homeopatic*): care aplică *homeopatia* (tratament medical bazat pe folosirea agenților care determină o afecțiune analogă aceleia ce se combate). — *Ipocrat*: numele unui medic celebru grec; (în sens figurat) vindecător.

Pag. **58.** — *Oras, Boalo, Volter, Rasin, Ruso* reprezintă transcrierea fonetică a numelor franceze: *Horace* (lat. *Horatius*), *Boileau, Voltaire, Racine, Rousseau*.

Pag. **60.** — *Parnasul nostru*: lumea poezilor noștri.

Pag. **61.** — Epistola e răspunsul la fabula *Riul și heleșteul* de A. Donici „hărăzită D. Gr. Alexandrescu“, care a apărut în volumul *Fabule*, Cartea II, Iașii, 1842, o dată cu poezia D. Grigorie Alexandrescu, *La hărăzirea fabulii „Riul și heleșteul“*. Aceste două poezii figurează și în volumul lui Gr. Alexandrescu de la 1863.

Pag. **62.** — *Cu puf alb pe botișor*, aluzie la fabula *Vulpea și bursucul* de A. Donici. — *Prigonitorii*: împrecinații într'un proces.

Pag. **63.** — I. V.: poetul Iancu Văcărescu.

Pag. **66.** — V. II.: Ion Voinescu al II-lea (spre deosebire de Ion Voinescu I), ofițer și scriitor. A tradus, între altele, *Le bourgeois gentilhomme* (*Bădăranul boierit*) de Molière.

Pag. **67.** — *Spînzură*: depinde. — *Vorbesc*: înseamnă, simbolizează.

Pag. **68.** — *Paris*: poetul Barbu Paris Momuleanu

(1794—1837), autor al volumelor *Rost de poezii* (1822), *Caracteruri* (1825) și *Poezii* (1825).

Pag. **70.** — *I. C.*: Ion Cimpineanu. Ofițer și om politic, a organizat împreună cu Heliade, Dinicu Golescu ș. a. „Societatea Filarmonică“. A candidat la tronul Munteniei. — *Fras (fraz)*: frază. — *Sinta ce-tate*: Ierusalimul.

Pag. **71.** — *Sujeturi*: subiecte. — Obiectul descrierii e ținutul Focșanilor (v. introd. p. 6-7).

Pag. **72.** — *Țărmuri*: ținuturi.

Pag. **74.** — *Vistul*: joc de cărți (engl. *whist*). — *Alexândria*: romanul popular al cărui erou e Alexandru Macedon.

Pag. **75.** — *Meropa*: Mérope, tragedie de Voltaire. — *Atalia*: Athalie, tragedie de Racine.

Pag. **76.** — *Pe la soroace*: din când în când.

Pag. **77.** — *La lot*: la loterie. — *Prălea (Ion)*: traducător al Psaltirii, în versuri.

Pag. **80.** — *Retirat*: retras.

Pag. **89.** — *Veți da cuvânt*: veți da socoteală.

Pag. **90.** — *Ziori*: zori. — *Stări*: situații, posturi.

Pag. **91.** — *Și din gură lăsă cașul*

Iar de vulpe înșelat.

Aluzie la fabula *Le corbeau et le renard* de La Fontaine (în românește: *Corbul și vulpea* de I. Heliade Rădulescu, 1829).

Pag. **96.** — *Oblojită*: legată (cu o buruiană de leac, în cazul de față cu o foaie mare de lipan).

Pag. **103.** — *Lișița*: o pasăre de baltă. — *Consi-lieri privați*: sfetnici intimi.

Pag. **105.**

*Eu vă socoteam destul mulțumiți,
Cînd în București, după cum v'am spus,
Doi vrăjmași ai mei știți cum m'a tradus.*

Traducătorii la care se face aluzie ar putea fi I. Heliade Rădulescu (*Fanatismul sau Mahomet pro-rocoul*, București, 1831) și Alexandrescu, care traduse *Alzira* (București, 1835); după apariția acestei epigrame (1842), el a publicat și *Meropa* de același autor (București, 1847). Ar mai putea fi și V. Pogor—nu junimistul — (*Henriada*, București, 1838). În Moldova, Alecu Beldiman a tradus *Tragodia lui Orest* (Buda, 1820).

CUPRINSUL

	Pag.
<i>Grigorie Alexandrescu</i>	5
Anul 1840	17
Umbra lui Mircea la Cozia	20
Răsăritul lunii la Tismana	23
O impresie	26
Rugăciunea	29
Ucigașul fără voie	31
Cînd dar o să guști pacea	34
Miezul nopții	36
Așteptarea	38
Cînele soldatului	40
Adio la Tirgoviște	42
Adio lui Lord Byron la soția sa (traducere)	45
Intristare (traducere după Lamartine)	47
Unirea Principatelor	48
O profesiune de credință	50
Cometei	52
Răspunsul cometei	54
Adio	56
Epistolă lui Voltaire	58
Epistolă Domnului Alexandru Donici	61
Epistola D. I. V. (I. Văcărescu)	63
Epistola D. V. II (Voinescu II)	66
Epistola D. I. C. (Ion Cîmpineanu)	70
Satira spiritului meu	74
Toporul și pădurea	78
Șoarecele și pisica	ș0
Cîinele și cățelul	82

	<u>Pag.</u>
Pisica sălbatică și tigrul	8
Dreptatea leului	8
Lupul moralist	8
Lebăda și puii corbului	9
Boul și vițelul	95
Vulpea liberală	95
Cucul	97
Ciinele și măgarul	99
Bursucul și vulpea	100
Porcul liberat	100
Lișița, rața și gisca	100
Epigrame (IV, V)	100
Edițiile operelor lui Gr. Alexandrescu	100
Note	100

11-293
In „Biblioteca Școlară“

Au apărut :

1. **C. Negruzzi** Opere alese
2. **Gh. Panu** Amintiri de la „Junimea“ din Iași
3. **M. Eminescu** Versuri și proză

4. **Antologia umorului românesc**

Vol. I : I. L. Caragiale, I. A. Bassarabescu, I. A. Brătescu-Voinești, D. D. Patrașcanu

5. **Pagini de critică literară**

Vol. I: I. Heliade Rădulescu, M. Kogălniceanu, T. Maiorescu, C. Dobrogeanu-Gherea

6. **G. Coșbuc** Antologie

7. **Gala Galaction** Nuvele și schițe

8. **Antologia umorului românesc**

Vol. II: I. Creangă, Gh. Brăescu, C. Hogaș, I. I. Mironescu, L. Rebreanu, I. C. Vissarion

9. **Amintiri din copilărie**

10. **Ion Ghica** Scrisori
11. **P. Ispirescu** Basme alese
12. **Al. Odobescu** Opere alese
13. **I. Creangă** Povești
14. **Gr. Alexandrescu** Antologie

Sub tipar :

15. **M. Eminescu** Versuri